

לקראת שבת מלכתא

פנינים לפרשת מטות | גליון מס' 337 | תקציר שבועי של 'הדף היומי בהלכה' | לקבלת הגליון למייל: dirshu@dirshu.co.il

פתאום אני שומע פסיעות נמרצות, ורואה את הרבי שליט"א צועד לכיווני. הרבי שואל אותי אם אני יודע את הקוד לפתיחת ארון הקודש. ניגשתי לארון הקודש וניסיתי לפתוח, אבל ידי רטטו בפחד ואימה, הן מעצם העובדה שהרבי עמד על ידי וצפה במעשי, והן בגלל האירוע המוזר, מה פתאום הרבי רוצה לפתוח את ארון הקודש ביום ראשון אחר הצהריים?

סיפור מכלי ראשון כפי שחווה כותב השורות ושמע מפי המעורבים במעשה, של החלום שחלם סופר הסת"ם מבני ברק, הנקודות החסרות בספר התורה בבית שמש, ומצבו הרפואי של הנגיד המאושפז בקנדה

יעקב א. לוסטיגמן

לפני כשלושה שבועות געשה ורעשה הארץ, עם פרסומו של הסיפור המופלא על ספר התורה שנתרם לבית המדרש של כ"ק מרן אדמו"ר מלעלוב שליט"א, לזכר אביו זצ"ל, ומעשה החלום שחלם הסופר שכתבו, ובו קיבל הוראה לתקן את הטעון תיקון ולהוסיף את הנקודות הנדרשות על גבי המילה 'ואהרן' שבפרשת במדבר, פסוק אחד לפני 'שישי'.

למען האמת, זכה כותב השורות להיות עד ראיה לתיקון שביצע הסופר, ועל אף שהבמה לרשותי עומדת ויכולתי לזכות ב'פרסום ראשון', של ה'סקופ' המיוחד, החזקתי בפלך השתיקה לאחר התיעצות עם מורי ורבי כ"ק מרן אדמו"ר מלעלוב שליט"א שביקש להמתין עם הפרסום עד להחלטתו של הנגיד שתרם את הספר.

וכעת, לאחר שהנגיד כבר החלים ב"ה ומצבו טוב, ולאחר שהסיפור התפרסם בכמה גרסאות שהתבססו על עדויות חלקיות, קיבלתי 'אור ירוק' לפרסם דברים כהווייתם, ופנית אל הגה"ח רבי מרדכי גלבשטיין, מחשובי חסידי לעלוב ואיש אמונם של רבוה"ק מלעלוב זה שלושה דורות, ומאחר והוא עצמו היה מעורב בסיפור קיבלתי את השתלשלות הדברים מפיו, נוסף על מה שראיתי בעיני ועל מה ששמעתי מידידי הרה"ח ר' יעקב אשר גרין הי"ו, ראש חברות הבחורים בלעלוב, ומי שהיה עד לחלק אחר של הסיפור.

ועל אף שתחילתו של הסיפור הייתה בקנדה והמשכו בחלום הלילה שאירע במוצאי שבת קודש ורק לאחר מכן הגיעו הדברים לבית שמש עירי, אנו נפתח את סיפור הדברים דווקא בשלב של תיקון הטעות, שכן בדרך זו התוודע כותב השורות לשלבי ההתרחשות, כפי שנספר בשורות הבאות

ויהי בחצי הלילה

היה זה בלילה של יום ראשון לפרשת חוקת, מעט אחר חצות הלילה.

אמר לי רבי חיים, שהוא חושש שבלכתו הילד יבכה, ולכן הוא מעדיף להישאר בכיתה, שהילד יחוש תחושת ביטחון ולא יבכה, אם הדבר לא מפריע למחנך, אבוא לכיתה במשך כמה ימים עד שהילד יסתגל לכיתה החדשה... כמובן, הבעתי את הסכמתי, וכך היה, רבינו מגיע מדי יום לכיתה עם ערימת ספריו, מתיישב בקרן זווית ושוקע בלימודו. רבינו ברגישותו הגדולה, טרח לשהות בכיתה התלמוד תורה במשך חודש ימים!! כדי למנוע בכי של ילד

הגאון רבי שלמה לוונשטיין שליט"א בפנינים מהליכותיו של שר התורה מרן הגר"ח קנייבסקי זיע"א

"נַחֲנֵנוּ נַעֲבֹר חֲלוּצִים לְפָנֵי ד'" (במדבר ל"ב, ל"ב)

רבי ברוך שיש, אשר כיהן כמחנך בתלמוד תורה תשב"ר, סיפר את הסיפור המאלף הבא: בראשית אחת השנים הגיע רבינו מרן הגר"ח קנייבסקי זיע"א, כדי להכניס את בנו לתלמוד תורה. כמו הורים אחרים, ביקש רבינו רשות לשבת בפנינת החדר בכיתה כדי לשהות מעט עם הילד ביזמו הראשון. הגשתי לו כסא, הוא התיישב ושקע בלימודו. חלפה שעה קלה, ההורים כבר הלכו, אך רבי חיים עודנו יושב במקומו ותלמודו בידו.

חשבתי בלבי שרבי חיים שקוע בלימודו, לכן לא שת לבו שההורים כבר הלכו, ניגשתי אליו ואמרתי לו, שכמובן אנו מתכבדים בנוכחותו, אבל אני חס על זמנו, ומצדי הוא יכול ללכת ולהשאיר את הילד לבדו, כפי שנהגו שאר ההורים.

אמר לי רבי חיים, שהוא חושש שבלכתו הילד יבכה, ולכן הוא מעדיף להישאר בכיתה, שהילד יחוש תחושת ביטחון ולא יבכה. אמרתי לו שמנסיוני גם אם הילד יבכה, לאחר כמה דקות של ליטופי חיבה על הלחי וכמה סוכריות, הוא יתרצה ויפסיק את בכיו...

אמר לי רבי חיים: יש כאלו שמשנה להם היכן הם לומדים, אבל לי זה לא משנה, אני אלמד אותו דבר עם אותו ספר גם בכולל' חזון איש' וגם כאן בחדר... לכן אני מעדיף לחסוך מהילד גם את הבכי של כמה דקות. לכן, אם הדבר לא מפריע למחנך, אבוא לכיתה במשך כמה ימים עד שהילד יסתגל לכיתה החדשה... כמובן, הבעתי את הסכמתי, וכי מילתא זוטרתא היא שהילדים ילמדו במחיצת רבי חיים...

וכך היה רבינו מגיע מדי יום לכיתה עם ערימת ספריו, מתיישב בקרן זווית ושוקע בלימודו. הדבר נמשך כחודש ימים, עד שראה רבינו כי בנו היניק כבר התרגל והסתגל לכיתה ורק אז פסק מלהגיע. רבינו ברגישותו הגדולה, טרח לשהות בכיתה התלמוד תורה במשך

חודש ימים כדי למנוע בכי של ילד! כששים שנה לאחר מכן, ביקר רבי יעקב שיש במעונו של רבינו ושמע מפיו את המאורע שהתרחש בתלמוד תורה תשב"ר, בכיתתו של אביו, רבי ברוך. רבי חיים תיאר באזני רבי יעקב את האוירה הגועשת ששררה בכיתתו של אביו, שנהג למסור את שיעוריו בהתלהבות ולשיר ולרקוד עם תלמידיו. אולם השירה והריקודים לא הפריעו למרן שר התורה, שישב מדי יום מאחורי ערימת ספרים ושקד על תלמודו בריכוז מוחלט כאלו הוא נמצא בהיכל כולל חזון איש.

הבאת הילדים לת"ת אינה ביטול תורה

נשאל רבינו: משפחה גרה בקצה העיר בני ברק, אין שם בית חנוך לילדים. וצריכים הסעה לתלמוד תורה. הדבר גורם לטרח רבה ולבזבז זמן ומשבש את סדרי החיים. לאב נגרם ביטול תורה, יש מתח רב בבית בגלל ההשכמה המוקדמת בבוקר והמרוץ נגד הזמן.

והשיב, כי אין זה בטול תורה כי הוא עוסק במצוה, וכמה שטורחים יותר בשביל הילדים - כך יזכו לרוות מהם יותר נחת.

ילד המתאמץ בלימודו יתר על המדה

רבינו נשאל אודות נער המשקיע את עצמו בלימוד התורה ומתאמץ יתר על המידה, עד שהדבר משפיע לרעה על מצב בריאותו, אך קיים חשש שאם הוריו יעירו לו על כך, עלול הבן לחשוב שהם רוצים למנעו מלימוד תורה. כיצד יש לנהוג איתו, האם בכל זאת צריך להעיר לו על כך?

השיב רבינו, כי צריך להעיר לו על כך, שכן לפעמים על ידי התאמצות יתר עד כדי פגיעה בבריאות, עלול הוא להגיע למצב שיפסיק ללמוד לגמרי, רח"ל, וכבר היו דברים מעולם.

וסיפר, כי שמע מרבי אליהו דושניצר שה"חפץ חיים" היה נכנס לשיבה בשעה אחת עשרה בלילה והיה מכבה את האור, באמרו: "גם מחר זה יום!"

הוסיף רבינו, כי ככלל, בדברים האלו לא שייך כללים, צריך בהם הכרעה ושיקול הדעת, כל מקרה לגופו, ויש לדעת מה לומר ומה לא לומר... צריך לדבר עמו בתבונה ובשכל ישר, שיבין שהדבר הוא לטובתו ואינו נובע ח"ו מחמת זילות בחשיבות למוד התורה. אדרבה, אם ישמר על בריאותו ויכל לשוב לאיתנו ולהתאמץ בלמוד ולהגביר חילים לתורה.

כשבחור משתוקק להתקבל - איך אפשר לסרב?...

אחד מראשי הישיבות בא אל רבינו בעניינו של בחור שמשתוקק מאוד להתקבל לשיבה, אך הבעיה היא שהוא חלש מאד, ולא מתאים לרמה של הישיבה. אם יקבלו אותו, סביר מאד שהוא לא יסתדר בשיבה, וכעבור זמן יאלצו להוציא אותו. שאל ראש הישיבה את רבינו כיצד עליו לנהוג בבחור הזה.

רבינו סיפר לו את המעשה שהיה עם ה"חתם סופר":

פעם בא אל החתם סופר בחור שביקש להתקבל לשיבה. שאל אותו החתם סופר: "בן כמה אתה?" השיב: "בן שמונה עשרה".

אמר ה"חתם סופר": "אפשר לבחון אותך בלימוד?"

השיב הבחור: "מעולם לא למדתי גמרא, ואפילו חומש איני יודע..." אמר לו החתם סופר: "בן שמונה עשרה לחופה. תתחתן, בעזרת ה' יהיו לך ילדים, ואותם תשלח ללמוד בישיבה".

פרץ הבחור בבכי ואמר: "ומה אתי? אני אשאר עם הארץ?!"

סיים רבינו את הסיפור ופנה לראש הישיבה, כשדמעות של התרגשות זולגות מעיניו: "אם הבחור כל כך רוצה, איך אפשר לסרב לו?! לעולם אי אפשר לדעת מה יצא ממנו. תקבל אותו, ובעזרת ה' הוא יצליח!"

הדברים נגעו ללבו של ה"חתם סופר", הוא ראה עד כמה הבחור מתעקש ורוצה ללמוד, והסכים לקבלו לשיבה, הוא ביקש מבחורים בישיבה ללמוד איתו, אולם הבחור היה קשה הבנה, ולא קלט מאומה. באו הבחורים לחתם סופר והתאוננו: "בחינם אנו יגיעים". אמר להם: "אם תתמידו ללמוד איתו, לבסוף הוא יצליח לקלוט משהו, ואם כן אין זה בחינם". וכך היה. אט אט הבחור התחיל לקלוט - חומש, משנה, ואפילו גמרא...

לימים נשא הבחור ועבר להתגורר בעיר אחרת, והקשר עמו נותק. כעבור עשרות שנים קיבל ה"חתם סופר" מכתב. היה זה אחד מאותם מאות ואלפי מכתבים תורניים שגדולי תורה ורבנים מכל הערים והמדינות היו מריצים אל החתם סופר, גדול הדור. קרא החתם סופר לבנו ה"כתב סופר" וביקש ממנו לעיין במכתב ולחוות את דעתו על תכנו. הכתב סופר קרא את המכתב בעיון, הוא התפעל מתוכנו ואמר: "ניכר מן המכתב שכותבו הוא תלמיד חכם גדול".

אמר החתם סופר: "התזכור את אותו בחור עם-הארץ וקשה-הבנה שבא אלינו לשיבה לפני עשרות שנים? הוא כותב המכתב!" סיים רבינו את הסיפור ופנה לראש הישיבה, כשדמעות של התרגשות זולגות מעיניו: "אם הבחור כל כך רוצה, איך אפשר לסרב לו?! לעולם אי אפשר לדעת מה יצא ממנו. תקבל אותו, ובעזרת ה' הוא יצליח!"

(מתוך הספר 'ומתוק האור' פניני רבי חיים)

גליון 'לקראת שבת' יו"ל בחסות
'אמונה וחסד' דפוס וכריכיה בע"מ 02-6715501

זיכוי הרבים בהפצת גליון זה
לעי"נ הרה"ח **בנימין ב"ר דוד צבי רוזנטל** זצ"ל
נלב"ע ר"ח אב תשע"ו

הוא ישב בכולל וחישב את השבונותיו לדעת מהיכן יוכל להשיג כמה פרוטות לקנות לחם וחלב ומעט ירקות, אבל לא מצא שום עצה... נשאר לו רק לפנות אל חמיו ולבקש את עזרתו, אבל הוא התבייש מאוד וחשש שיקבל 'פסק' והרצאה ארוכה כיצד צריך לנהוג באחריות עם הכסף כדי שלא להגיע לכזה מצב...

כ"ק מרן אדמו"ר מתולדות משה שליט"א על כוחה של התפילה הנזעקת מעומק הלב

מאת: ח. יודלביץ

ערכה של תפילה יותר מההשתדלות

וראוי לספר מעשה רב היכא הוי עובדא, פעם שאל בחור מבוגר את אחד מהצדיקים אולי כדאי לו להוריד זקנו שכך יהיה לו יותר קל למצוא שידוך, אמר לו - "ראה נא, הרי הזקן אינו שוקל הרבה ובזה שתורידו לא תגרום שלהקב"ה יהיה יותר קל למצוא את השידוך בשבילך, עליך רק להתפלל לה' מעומק הלב ותמתין בסבלנות ולא תהא דוחק את השעה. וכך רגיל אני לומר לבחורים מבוגרים - "אין לכם מה לדאוג שהרי 'קרוב ה' לנשברי לב". ובוודאי שמצפה לכם השידוך הטוב ביותר, כי מאת ה' הכל, הוא שעומד בצד החתן, ודעו נא ש"אלץ איז בורא עולם" ואסור לתלות את התוצאות בהשתדלות, כי ריבוי ההשתדלות אינו עוזר, ואין צריך האדם להתרוצץ משדכן פלוני למשנהו כי מה' אישה לאיש", אלא להמשיך להתפלל ולהתפלל עד שתבוא הישועה.

יותר מברכת צדיק

קולמוסים רבים נשתברו בעניין התפילה, שאותה מגדירים חכמינו זכרונם לברכה "עבודה שבלב", וידוע גודל מעלתה של התפילה, שהיא היא החוט המקשר בין האדם לקונו, ועל ידה יכול כל יהודי להידיבק בבוראו ולזכות להשפעות רוחניות וגשמיות עד אין קץ. ואכן, איכשר דרא, והסיפורים והעובדות מתגלגלים מהכא להתם, ואין לך אדם שלא

לפני שנים, בעת ששהיתי באחד הימים בלונדון הבירה, הוזמנתי למסור שיחת חיזוק לחבורת אברכים שנהגו להתכנס בכל ליל שישי, ואכן דיברתי את דברי. אחר כיליתי את דברי, סיפרו לי בני המקום, שיש להם מנהג שהם נוהגים בחבורה הזאת, שבכל ליל שישי כשהם מתוועדים יחדיו, אז כל מי שיש לו איזה סיפור על השגחה פרטית שהיה לו באותו השבוע, צריך לספר לכולם את דבר המעשה.

שאלו למי היה השבוע מעשה של השגחה פרטית, והנה נעמד אחד האברכים ומספר כי במהלך השבוע אירע שאזל הכסף מביתו, ולא היה בידו אפילו פרוטה לפרטה כדי לקנות לחם לפי הטף. ממש התקיים בהם הכתוב "כי אפס כסף". הוא ישב בכולל וחישב את השבונותיו לדעת מהיכן יוכל להשיג כמה פרוטות לקנות לחם וחלב ומעט ירקות, אבל לא מצא שום עצה, ולהלוות מחברים לא רצה כי חשש שלא יהיה לו מהיכן להשיב. נשאר לו רק לפנות לחמיו ולבקש את עזרתו, אבל הוא התבייש מאוד וחשש שיקבל 'פסק' והרצאה ארוכה כיצד צריך לנהוג באחריות עם הכסף כדי שלא להגיע לכזה מצב...

אותו אברך סיפר שהוא לא הבין כיצד אירע שתם הכסף. הרי הוא מקבל בכל חודש את אותה הקצבה מהכולל וכדו', והכסף מספיק לו לכל החודש, ואילו החודש אזל הכסף ימים אחדים לפני סוף החודש למרות שהוא לא זוכר שהיו הוצאות מיוחדות באותו חודש שהצדיקו את זה. בעודו מהרהר בדבר, האירה בלבו ההבנה שאין זה כי אם יד ה' היתה בדבר, והקב"ה לקח מעמו את כספו הנותר, כדי לנסותו ולדעת האם יפנה אל הרינה ואל התפילה, אל הביטחון והאמונה, או שמא חלילה יפנה ליאוש ולפחד וחרדה. גמר אותו אברך אומר להתפלל מעמקי לבבו, ולאחר שזעק אל ה' היה סמוך ובטוח שישועתו תבוא, והסיר את הדאגה מלבו כאילו לא חסר לו דבר.

והנה באותו היום בא ראש הכולל לחלק לאברכים הזמנות לקראת חתונת בנו, ולכבוד השמחה המתקרבת הכניס לתוך המעטפה תוספת של עשרים 'פונט' יחד עם ההזמנה לחתונה. נו.. פנה אותו אברך אל חבריו ואמר: הרואים אתם כיצד בדיוק ביום זה שנגמר לי הכסף, הביא לי ה' כסף ממקום אחר...

מעצמי ומהשומעים ואספר את הסיפור הנפלא למען ידעו דורותינו כוחה של תפילה אמיתית וכו'. וכך היה המעשה ששמעתיו בעת שהגעת להשתתף בשמחת ברית:

סיפר לי היהודי שיש לו אח ולו בת יחידה. כמובן שההורים גידלו אותה בתנאים מיוחדים, והשקיעו את כל כוחותיהם בהתפתחותה ושגשוגה כדרך שאדם עושה כשהתברך בבת אחת יחידה. בהגיעה לפרקה, התקשה אביה עד מאוד למצוא לה שידוך. לא מפני שהתמעטו הקופצים, אלא מפני שהוא עצמו היה מלא חששות וחרדות, שמא יפקיד חס ושלום את בתו בידי אדם שאינו ראוי, והלה עלול למרר את חייה כידוע ליודעים... מאידך, להשאיר אותה עזובה בית אביה זה גם לא פתרון, וכך היה האב מלא בלבטים וחששות, ולא היה מסוגל להכריע לכאן ולכאן, וכל פעם שהציעו לו שידוך והיה מברר ושומע שירות ותשבחות על הבחור המדובר, בכל זאת היה לבו נוקפו, שמא רק מגזימים המשבחים כדרך העולם שמשתדלים לומר רק טובות בענייני שידוכים כידוע.

והנה הגיעה הבת לגיל מתקדם מעט, כל החברות שלה כבר התחתנו זה מכבר והיא עדיין עזובה בבית אביה, והימים ימי הרחמים והסליחות. בצום גדליה, היום הראשון של עשרת ימי תשובה, נקלע האב לבית מדרש כלשהו. בעודו מהרהר בגורלה של בתו, ובלבטים המטרידים את מנוחתו, והנה נפתח לבבו, והחל לשפוך שיח לפני יושב מרומים בדמעה ובתחנונים, עמד והתפלל מעמקי הלב כפי שלא התפלל מעודו. סיים האב את תפילתו, קינח את דמענותיו, התאושש מעט ופנה להמשיך בשגרת יומו. והנה אך נכנס האב למכוניתו והתכוון לצאת לנסיעה למחוז חפצו, נוקש בחור חמד על חלון המכונית בעדינות ושואל אותו אם הוא נוסע אולי לשכונה פלונית... השיב האיש בחיוב והבחור שאל אם הוא יכול להצטרף אליו. וכך מצא אבי הנערה את עצמו כשהוא מסייע במכוניתו בחור שנראה ירא שמים ונעים הליכות. ועל אף שבדרך כלל אין הוא מסוג האנשים שפותחים בשיחה עם הטרמפיסטים הנוסעים עמם, שתל הקב"ה שאלה בפיו: הוא פנה אל הבחור הנוסע עמו ושאל אותו: "מה אתה מחפש בשכונה פלונית?"

השיב לו הבחור, שהוא רוצה להכנס לאחד האדמו"רים המתגוררים בשכונה, ולתת לו 'קוויטל' עם 'פדיון' מכובד, לכבוד עשרת ימי תשובה והימים הנוראים. "האם אתה מחסידיו של אותו אדמו"ר?", שאל האב את הבחור, והלה השיב בשלילה. "לא ולא, יש לי רבי אחר, אבל האדמו"ר הזה, הוא יהודי יקר ועובד ה', אלא שההצלחה לא האירה לו פנים ואין לו חסידים בכלל, ולכן אני חושש שעכשיו בימים אלו כשכל האדמו"רים עסוקים עד למעלה מראשם בקבלת קהל, הוא יושב בדד ואין איש שם על לב ליהנות אותו ולהעניק לו 'פדיון', מתת כספית שתשמש אותו לצרכי החג הקרב ובא..."

שמע הנהג את דברי הבחור, והם עשו רושם חזק בלבו. כזה בחור עדין ורגיש, שמרחיק נדוד עד לשכונה אחרת, ומקדיש מדמי הכיס שלו סכום נכבד כדי לתת ליהודי אחר, מפני החשש שמא לא יהיו אחרים שיעשו זאת! הרי הבחור הזה, מידות טובות בוודאי יש לו, כפי שעניינו רואות בצורה ברורה! עכשיו נשאר רק לברר כיצד הוא לומד ומה מידת יראת השמים שלו... לא יצאו ימים מרובים, ובערב יום הכיפורים של

שמע כמה וכמה סיפורים מחזקים ומעוררים לעניין התפילה, שאירעו בידועיו ובמכיריו, או שהתפרסמו ברבים.. אבל למרות זאת, לא פעם עומד לו יהודי ועושה לעצמו חשבון שהוא התפלל כך וכך פעמים על עניין מסוים, אם זה על בריאות או פרנסה או שלום בית, או נחת מהילדים וכן על זה הדרך, ולמרות שתפילותיו היו בשברון לב כראוי, הוא מרגיש שהן לא פעלו דבר, וכמוהו כמי שכלל לא התפלל מימיו.

שומה עלינו לדעת ולהאמין בכל לב, שהקב"ה שומע תפילת כל לב, בלי שום פלפולים וחשבונות. אין שום תפילה בעולם שהולכת לאיבוד, וגם האדם השפל ביותר, אם יכוון לבו לשמים ויזעק מקירות לבו, תבוא תפילתו עד כסא הכבוד ותפעל פעולתה. לא זו אף זו, לא רק שהאדם המתפלל זוכה שתפילתו תגיע עד שמי מרום ותעפיל לגובהי מרומים, אלא שהקדוש ברוך הוא בכבודו ובעצמו, יושב על כסא כבודו ומצפה ומתגעגע לתפילתו של כל יהודי. וכל דיבור של תפילה חשוב בעיני בורא העולם עד בלי די. כלשון הזוה"ק [מצורע נח, א] "כל מילה ומילה דצלוחת דאפיק בר נש מפומיה, סלקא לעילא ובקעא רקיעין", ע"כ. כלומר, כל דיבור ודיבור של תפילה שמוציא האדם מפיו עולה למעלה ובוקע רקיעים. זאת אומרת שחביבה התפילה לפני הקב"ה מאוד מאוד, והוא ממתין ומחכה שהאדם יפתח פיו ויבקש ממנו דבר. אין לנו שום יכולת להבין עד כמה גדול הוא הגעגוע שהקב"ה מתגעגע לתפילות בני ישראל, אין אנו יכולים לשער ולתאר כמה תענוג יש לו כאשר בנו מבקש ממנו בקשה, מצפה הוא ומייחל מכל אחד מבניו שישפוך את צקונו ליבו בתפילה ובתחינה שיהא עיניו נשואות כלפי מעלה שימלא משאלות ליבו לטובה ולברכה. **מסופר על הכהן הגדול מאחיו מרנא החפץ חיים הקדוש זי"ע, כשהיו באים אליו אנשים לבקש שיתפלל עליהם, ענה ואמר, "אבא מעדיף כשבנו בא בעצמו לבקש ממנו, ואינו שולח שליחים אחרים לעשות זאת."**

יכולים אנו ללמוד מה כוחה של דיבור תפילה כמה דאיתא בירושלמי [ברכות פ"ט ה"א] על הפסוק: 'פִּי מִי גֹי גְדוֹל אֲשֶׁר לֹא אֱלֹקִים קִרְבִּים אֵלָיו פֶּה' אֱלֹקֵינוּ בְּכָל קְרָאנוּ אֵלָיו' [דברים ד, ז] שקרובים אליו בכל מיני קריבות, דאמר רבי לוי מהארץ ועד לרקיע מהלך חמש מאות שנה, ואדם נכנס לביהכנ"ס ומתפלל בלחש, והקב"ה מאזין לתפילתו ועושה כרצונו! ועל האדם להשים לב לעצה זו להשתמש בו להלכה ולמעשה, כי כל תפילה ותפילה של כל יחיד ויחיד המתפלל תועלתו מרובה ופועלת גדולות ונצורות והשפעתה רבה היא למאוד.

ומספרים שהיה בירושלים יהודי אחד שהיה לו בן תינוק שהיה מתעורר מדי לילה כמה וכמה פעמים בצרחות אימה ובבכיות נוראות, מחמת כאב או ביעותי לילה, והאב לא ידע לשיט עצות בנפשו עד שהחליט לגשת אל מרן הגרש"ז אויערבך זצ"ל, ולבקש ברכה מפה קדשו. נענה רבי שלמה זלמן והשיב לאותו אב: "האם ניסית להתפלל על כך לקדוש ברוך הוא?", כי גדולה תפילתו של אדם יותר מכל הברכות שקבל מאחרים.

תפילה מעומק הלב פועלת מהרה

מעשה נפלא שמעתי מפי אחיו של בעל המעשה, ויש בו לימוד גדול מאוד בדרכיה הנפלאות של ההשגחה העליונה, ואמרת לא אמנע טוב

כאשר נכנסו לתחנת הרכבת, הבחור ר' אהרן לייב הבחין בכותרת מרעישה על המלחמה המתקרבת ובאה במזרח אירופה. הוא הזדעזע מעט ופנה לחבריו לדרך, ואמר: אני מעוניין לשוב על עקבותיי. הם ניסו לשכנע אותו, אבל היה קשה לו לשמוע להם. הוא החליט לשוב ולהשאר בינתיים בשווייץ. ידידו והחברותא שלו בשווייץ הבין לליבו, ריחם עליו והחליט גם הוא לפרק את המזוודות ולשוב עימו על עקבותיו

הסיפור שסיפר מרן הגראי"ל שטיינמן זצוק"ל מתקופת בחרותו שהכריעה את השידוך בבני ברק

"לא נָשׁוּב אֶל בְּתִינּוֹ" (במדבר ל"ב, י"ח)

שבועיים אחרי חג השבועות שנת תרצ"ז, יצא הבחור ר' אהרן לייב מבריסק, לכיוון וורשא. הוריו ליוו אותו עד וורשא שם נפרדו ממנו. בעודו בוורשא נודע לו, כי ראש הישיבה מזקני ישראל רבי שמעון שקופ, שוהה בוורשא, בחדר המתנה לרופא ד"ר פרישמן ע"ה. הוא ניגש למקום, נכנס והושיט לו יד לשלום. רבי שמעון זצ"ל החזיר לו שלום. עיניים בעיניים נגעו, בשתיקה.

והנה הוא יוצא מעולם הישיבות בפולין, עם לחיצת יד חמה של אבי בני הישיבות. בשעה 10 בלילה המשיך בנסיעתו לברלין, שם אמור היה להחליף רכבת, מרכבת הנוסעת למזרח, לרכבת הנוסעת למערב לנסיעת המשך, כעשר שעות.

זה היה עוד לפני ליל הבדולח, הנאצים כבר החלו לעשות צרות ליהודים. היה עליו להמתין כשש שעות בתחנת רכבת. הוא היה מפוחד. לבדו. התחנה שרצה חיילים נאציים ימ"ש.

בערוב ימיו, אמר פעם בכאב, כי חושש שהפסיד באותן שעות של פחד בתחנת הרכבת, חצי שעה של לימוד תורה. וכאב על אובדן חצי שעה של תורה בחייו!

משם נסע לבאזל, ואחר כך לעיירת ארוזה בשווייץ. משם הגיע אחרי הצהריים למונטריי, בשלהי חודש סיון תרצ"ז. הוא היה אפוף בבדידות ועטוף בגעגועים עזים להוריו ולמשפחתו. היה לו קשה מאד.

אין תמונות

ר' אהרן לייב למד ולימד בישיבה הנודעת עץ חיים במונטריי.

אין ממנו תמונות, לא רואים אותו בשום תמונה שצולמה אז.

היה מי ששאל אותו פעם מדוע אין שום תמונה ממנו יחד עם החברים והתלמידים. הוא התנצל, כביכול: "חסתי על זמני, ולא היה כדאי לוותר על דקותיים לצאת החוצה לחצר הישיבה ולהצטלם יחד עם שאר בני הישיבה". אין לתאר את ההתמדה שלו. הוא והתורה חד.

רוצים לחזור לבריסק / סיון תרצ"ט

האווירה בשווייץ הייתה זרה להם לחלוטין. לא התרגלו אליה. היה להם קשה מאד. הגלות הכפילה את עצמה בכל מוטציה שהיא.

לכן בשלהי שנת תרצ"ט, אחרי שחלפו שנתיים של ניתוק מהבית, חשבו הוא וידידו הנאמן רבי משה סולובייצ'יק, כי אולי כדאי כבר לשוב על עקבותיהם. כי מבחינת גיוס לצבא (שמשום כך ברחו מפולין) לא היה כמעט סיכון, כי כבר חיפשו אחריהם ורשמו כי נעלמו עקבותיהם, ואין רישומים נוספים, ולא חיפושים.

השמים האירופאים ובפרט מזרח אירופה התכסו בעננים שחורים, עדיין לא התחילה המלחמה העולמית בפועל, ואיש גם לא האמין כי היא תהיה קשה עד כדי כך. קבוצה של פליטים מפולין השוהה בשווייץ החליטה לנסות לשוב יחד לתוככי מזרח אירופה לבית הוריהם, לישיבותיהם ולבית מדרשם.

סיון תרצ"ט.

הם היו יחד קבוצה של חמשה בחורים, הוא ורבי משה סולובייצ'יק, ושלושה בחורים חסידי סלונים. יצאו יחד לתחנת הרכבת בבאזל עם מזוודותיהם. מי יכול היה לדעת את העתיד הנורא של פריצת מלחמת העולם בכל עוזה ואת השואה האיומה על יהדות אירופה.

וכי היה חסר ל'חכימא דיהודאי משהו בחייו, בגלל שלא קרא בעיתון?!

הוא היה תמים, ועוד איך. תמים תהיה עם ה' אלוקיך. עד כאן דברי הרב. מכאן ואילך דברי 'אחד התלמידים'.

ללכת למדברות

רַב אהרן-לִיב אמר פעם לבן תורה: הנה הרמב"ם כתב שדרך בן אדם להיות נמשך אחרי סביבותיו וממילא יש ללכת למדבריות. החזו"א הגדיר, כי כיום הישיבות הם המדבריות שעליהם התכוון הרמב"ם. "עיתון זה רחוב, והכי גרוע להביא את הרחוב למדבר".

א. כי עיתון זה הכפית שבכוס הקפה השחור. הכפית מערבבת את הבוץ שבתחתית. בסיבוב אחד מתחוללת מהומה רבתי של רבבות גרגירי קפה, מהומה שאין כמותה. וללא טעם.

וכשהכפית יוצאת, לאט, לאט, הכל חוזר למקומו: המים למעלה, הבוץ למטה, הסוכר במקומו והמים מקבלים את טעמם. והכל על מקומו בא בשלום. כלום לא קרה.

ב. כי עיתון זה כמו 'תחזית מזג האויר'. שכל תחזית אכן צודקת, שהנה הולך להתרחש משהו מיוחד במינו: גשם שוטף ברקים ורעמים. התחזית נכונה, כי העננים באמת בדרך לארצנו, הרוחות כבר החלו לנשוב לכיוון. אבל, מה אפשר לעשות שסטייה קלה שינתה את האפיק, העננים סטו מעט, הגשם לא הגיע. הברקים לא הבריקו והכל יבש, לא היה כלום.

אל תאמר שהתחזית של 'סופר העיתון' לא הייתה אמת, אלא שכמו תמיד בכל עת - באלפי השנים האחרונות, מהלך אחד קטן ב'שחמט העולמי' משנה את המשחק, והכל היה נכון רק לרגע השינוי... יושב בשמים ישחק למו. אז בשביל מה הם הצליחו להסעיר אותנו עם רבבות השורות וריבי רבבות המילים שקראתי.

הקב"ה מעניק לעיתון כוח סערה עצום, זמני, אוורירי, ללא נטילת אחריות. עם תחזיות יום יומיות שמעסיקות מקיר לקיר ומרגע לרגע, אבל אין לזה כל קשר למציאות הסופית שתהיה מובאת באותו עיתון עצמו בסוף השבוע הקרוב. אתה סוער, נרגש, כי העיתון הכניס אותך לכאורה לעומק מחשבותיו של נשיא רוסיה ולחדרי מרתפיו של מלך מרוקו ונבכי משכיותיו של נשיא אירן, הופתעת, אתה כבר מנהל חצי עולם וחצי מדינה יחד עם העיתון. רק שבסך הכל בסופו של יום, שינוי קל דחה את כל הסערה לזמן אחר, פוגג את הבלון הנפוח, אבל אין לך זמן להצטער על מה שקראת אתמול, כי כבר מוכנה לך 'חדשה' מסעירה נוספת, שהנה הנה! הפרשיה העכשווית בממשלה הולכת בוודאי לשנות את פני חצי העולם בחודש הקרוב. ואתה קורא בהתרגשות ופחד על 'קרחון בקוטב הצפוני' שהחליט להפשיר, ומשם הוא עתיד להשפיע על רוסיה הקרה, ויגיע בסוף, לאחר תהליך ממושך לפאתי ים התיכון קרוב לבני ברק ולא רחוק מירושלים. ואם לא יגיע, אז לא, אבל איך אפשר לא להתרגש מכך שהקרחון ממש מתחיל להזדעזע, ואתה הקטן יושב במרכז

כאשר נכנסו לתחנת הרכבת. בפתח התחנה ישב לו מוכר עיתונים כבימים ימימה. הבחור ר' אהרן לייב הבחין בכותרת מרעישה על המלחמה המתקרבת ובאה במזרח אירופה. הוא הזדעזע מעט ופנה לחבריו לדרך, ואמר: תראו מה כתוב בעיתון שאנחנו נוסעים ל'מקום סכנה'. הם הגיבו ואמרו לו: כנראה שאתה לא מתעניין במצב. הרי בחודשים האחרונים הכותרת הזו אין בה חידוש גדול, אולי משהו, שהרי ישנן עליות ומורדות כל העת במתיחות שבין המעצמות. אם היית קורא את העיתונות בשנה האחרונה לא היית נרעש כל כך...".

"אבל כיון שעד היום לא ראיתי ולא קראתי עיתון, ודווקא כאן בפתח של תחנת הרכבת ראיתי את העיתון, והזדעזעתי, נראה לי כי יש לכך משמעות. אני מעוניין לשוב על עקבותיי"

הם ניסו לשכנע אותו, אבל היה קשה לו לשמוע להם. (ראיתו הייתה זכה וצלולה, כבר אז. כי זו 'דעת תורה' של בחור מבוגר שעד אותו יום לא קרא עיתון!) הוא החליט לשוב על עקבותיו ולהמתין ולהשאר בינתיים בשווייץ. ידידו והחברותא שלו בשווייץ הבין לליבו, ריחם עליו והחליט גם הוא לפרק את המזוודות ולשוב עמו על עקבותיו.

חלפו מספר שבועות וכבר הכל ידעו כי המצב מחמיר מאד. היה לו לרבי משה בשווייץ בחור נוסף בן משפחה (רַב אהרן-לייב נקב בשמו) שהגיע גם הוא לשווייץ כמה חודשים קודם לכן, ולא היה מסוגל להישאר בגלות שווייץ ויצא לדרך בימים ההם, לבדו לכיוון בריסק. ר' אהרן לייב ור' משה חבריו - התחננו אליו שלא ישוב, כי כעת השמים שחורים והסכנה גדולה, אבל הוא הסביר להם כי השאיר הורים זקנים בבריסק שבזמן מלחמה יצטרכו עזרה וחייב לסייע להם, כמובן שאיש לא חזה ממש את התוצאות האיזמות של המלחמה, ולכן לא שמע להם. חזר לבריסק. הי"ד.

ההכרעה בעקבות העיתון ההוא

סיון תשס"ז, שבעים שנה אחר כך. אברך נכנס לחדרו של רב אהרן-לייב וסיפר כי בתו נפגשה עם בחור טוב, ו"הכל טוב, אלא שלפתע שמעתי כי הוא בחור 'תמים', מדוע? כי נודע לי שהוא לא קורא עיתון כלל, נראה לי שזו תמימות מסוימת ומוגזמת...".

לשמע ה'תמימות' חיך מרן לעומתן, וגילה מרחשי ליבו: דווקא נראה לי כי אין בכך תמימות. אני, אמר לו הרב שטינמן בגילוי לב, ניצלתי ממוות במלחמת העולם השנייה, כיון שלא קראתי עיתונים בכלל. ומעשה שהיה כך היה - - - וסיפר לו את הסיפור שקראתם.

אבי הבת שהיה מופתע מעצם העובדה, וגם מכך שהרב שטינמן פותח מעט סגור ליבו ומספר על ימי עלומיו (מעטים שמעו ממנו דבר וחצי דבר מההיסטוריה האישית שלו) אמר בקול ובהשתוממות: 'הרי זו דרגה נוראה של שמירת העיניים'.

רַב אהרן-לִיב ביטל את דבריו, ובהינף יד אמר לו: 'אח, פשוט לא היה לי זמן לקרוא עיתון, בשנים הללו הייתי במרוץ, שהרי יודעים אתם כמה אפשר להשיג בימי הנעורים! הם הימים הטובים ביותר של האדם! ואין זמן לשום דבר אחר לא היה לי פנאי לכך'.

כשבע מאות וחמישים שבתות, ברציפות. צעד ר' בן ציון מבני ברק לתל אביב במשך חמש עשרה שנה. מהלך של שעה ועשרים דקות כדי למסור שיעור תורני. וכי זה פלא שאפילו מן השמים הביטו על ההליכה הזו בזכות מגדלת. כפי שתקראו. מה קרה, מדוע התאמץ כל כך, והאם יש סיבה מיוחדת שבגינה יצא לדרכים ארוכות כל כך, מה סוד הליכה זו?

סיפורי המסירות בדרכים הארוכות של הגאון רבי בן ציון פלמן זצוק"ל לשיעורי תורה

"החלצו מאתכם אנשים" (במדבר ל"א, ג')

כבישי בני ברק רמת גן ותל אביב, הביטו בדומיה, על הרב מבני ברק הפוסע בשבת קודש, לכיוון תל אביב. מרחוב לסמטה, ומסמטה לרחוב צדדי ברמת גן, ומשם לטבורו של הרחוב הראשי, עד רחוב מאנה בתל אביב. הוא הקפיד לא לפסוע פסיעות גסות - לכבוד שבת קודש. וכך במשך חמש עשרה שנה. כשבע מאות וחמישים שבתות, ברציפות. צעד ר' בן ציון מבני ברק לתל אביב במשך חמש עשרה שנה. מהלך של שעה ועשרים דקות כדי למסור שיעור תורני.

וכי זה פלא שאפילו מן השמים הביטו על ההליכה הזו בזכות מגדלת. כפי שתקראו. מה קרה מדוע התאמץ כל כך, והאם יש סיבה מיוחדת שבגינה יצא לדרכים ארוכות כל כך, מה סוד הליכה זו? אביו הגאון רבי שמואל פלמן זצ"ל חלה (בעיקר בראיית עיניו), והתקשה לנהל ביד רמה את בית הכנסת הגדול 'היכל מאיר'. עיקר הקושי היה למסור שיעורים לציבור הרחב. ואז החלה תסיסה.

כי באותה תקופה, התרבו בבית הכנסת מתפללים צעירים - בוגרי תנועת... המתחדשת, והם מצאו עילה להתסיס את הוותיקים כנגד הרב. הפריע להם שהגאון רבי שמואל בעל הצביון הגלותי מאריך ימים על ממלכתו כבר יותר מארבעים שנה. ועדיין אינו מפנה את מקומו... טענתם הייתה "בבית כנסת תל אביבי גדול ומכובד. שמתפלליו רובם ככולם אינם שייכים לישוב הישן, לא מתאים שיכהן רב מהישוב הישן עם כל המשמעות שבכך. והנה כעת, אפשר לפטר אותו, כיון שמחמת ראייתו הלקויה הפסיק למסור שיעורים, יש עילה לפטרו, אולי אפילו בלי לתת לו פנסיה" - החציפו והתסיסו לכיוון של פיטורין.

כיון שלא נמצא פתרון לשיעורים, ובפרט לשיעור המרכזי שלו ביום השבת, כמה מהגבאים השתכנעו כי לא תהיה ברירה והם יאלצו להביא רב נוסף לצדו, או לפטרו לחלוטין.

הלחישות על ההחלטה הגיעו לבני ברק לאוזני הבן ר' בן ציון. הוא הזדעזע. והוא מיהר להודיע כי אין מה לחשוש ואין בכלל מה להסתפק: 'אני אמסור במקומו את השיעור השבתי - בנגמרא, בפרקי אבות ובפרשת השבוע' ראשי הקהל לא האמינו שיצליח להחזיק מעמד

במשימה. ואולי לכן הסכימו לרעיון שלו "וכי הבן ישתלב עם האווירה, וכי הכול יבינו ויהנו משיעוריו כפי שנהנו משיעורי אביו? וכי יגיע מבני ברק לתל אביב?!" - הרהרו בלגלוג סמוי, והסכימו. ומהרעיון, לביצוע. בנו של הרב הגיע.

בתחילה זה היה נראה לגבאים כמו חלום, לראות אותו פוסע ברחוב מכיוון בית אביו (לשם היה נכנס מיד עם בואו מבני ברק). אחר כך נכנס בשעה היעודה לבית הכנסת הגדול 'היכל מאיר', חייך לכולם, בירך את הנמצאים בברכת 'שבת שלום' - נעימה. ובבת אחת נכנס בנעליו של הרב - התחיל את השיעור, בניגון הגמרא הוותיק של אביו, השיעור נמסר ברנן, בסלסול, בשלוה, ובמרץ רב, וללא כל תופעות לוואי - המתלוות באופן טבעי לסיטואציה כזו של מי שמגיע ממרחקים. שבוע אחרי שבוע, חודש וחודשיים, והשומעים כבר התרגלו למציאות הלא טבעית, ובלי שראו בכך תופעה יוצאת דופן.

וכיון ש'ממלא המקום' נקלט ונעשה קבוע, אביו הגאון הצדיק, יכול היה להמשיך לפי כוחותיו להגיע לבית הכנסת ולנהל את הקהילה הגדולה, ללא העול של מסירת השיעור להמון העם. ובכך הרנין את ימי זקנותו של אביו. כיבוד אב!

השיעור בעיצומו

השיעור בשבת אחר הצהריים, נמשך כשעה וחצי. בחציו הראשון, למדו

הוא הביט עלי ובהינף יד ביטל את התמיה כמי שאומר: "מה אתה רוצה ממני? כאשר זו מצווה של כיבוד אב. אין חכמות".

והוא. יצא. לדרך.

ר' מרדכי לויץ עמד והסתכל אחריו. ליווה אותו מרחוק בעיניים פעורות. ר' בן ציון הלך לאיטו בדממה. פסיעה אחרי פסיעה במעלה רחוב הרב דסלר, לכיוון הרחובות היוצאים לרמת גן, ומשם בהמשך הדרך לתל אביב.

"אחרי כמה מאות מטרים דמותו החלה להיעלם מעיניי, כמעט פרצה מפי צעקה. לא האמנתי שהוא יצליח לצעוד יותר ממאה מטר עד שיחליט לשוב על עקבותיו, או שפשוט יתעלף". ו...הוא הגיע לתל אביב, למצוות כיבוד אב.

כיבוד אב! וכך. הגאון הצעיר פסע לכיוון תל אביב בשלווה שבתית. וכפי שעשה את דרכו בשקט, בפעם המאתיים, כך גם בפעם המאתיים ואחת. גם נזהר לא להגביה את עיניו. שלא לראות חילול שבת. לפעמים הצטרפו אליו ילדיו כטיול שבועי נעים כדי להשתעשע עם הסבא והסבתא בתל אביב.

בקיץ התפלל 'מנחה גדולה' בכולל פוניבז', אחרי מנחה אכל סעודה שלישית בבית ואחריה יצא לדרונו, ובשבתות החורף אחרי מנחה יצא מיד לתל אביב.

"אבא פסע ברוגע. ללא פסיעה גסה" - סיפר בנו.

"בדרך היה משנן איתנו משניות מסדר 'זרעים' בעל פה (כי באמצע השבוע ובכל עת. למד איתנו את המשניות הללו, באומרו, שכל אחד צריך לדעת מסכת משניות בעל פה בשביל שיוכל לחזור עליהן בדרך או בשאר זמנים שאין לך ספר ללמוד מתוכו) וכמו כן חזר איתנו על מה שלמדנו במשך ימי השבוע. לפעמים היה מפצה אותנו בחידושי תורה על הסוגיות. זכורני שבאחת ההליכות דיבר איתי על דברי ה'קצות החושן' שהמושג 'שלוחו של אדם כמותו' אינו תקף במצוות שבגופו כגון בהנחת תפילין בישיבת סוכה ועוד".

"כאשר התקרבונו כבר לתל אביב, היה מתכנס בתוך מחשבותיו בריכוז, וחוזר ומשנן לעצמו את מה שעתידי לומר בשיעור".

באחת השבתות כאשר היינו לפני צומת נמיר

באחת השבתות כאשר היינו לפני צומת נמיר, הבחנו בקיוסק פתוח בשבת, ושם בחלון הקיוסק נשמעו קולות. מה היה? בחור מחלל שבת קנה גלידה. הוא אכל בים ועוד בים ועוד, ואחר כך כאשר כבר התרחקנו משם כעשר מטר, שמענו אותו זורק לחלל האוויר צעקה מרירה: "אוכלים ואוכלים והכל זיפט, זיפט!". אבא אמר לנו אז: "אתם מבינים מה ששמענו כעת? את הפסוק 'וגם הנפש לא תמלא', היינו, שכל הגלידות וכיוצא בהן, לא ממלאות את הנפש. הבחור המסכן לא יודע מה חסר לו והוא מרגיש זיפט. רק תורה ויראת אלוקים יכולות למלא את נפש היהודי, וכאשר הוא מלא מהן אינו זקוק כמעט לגלידה, והחיים שלו יהיו שמחים ומאושרים גם בלעדיהן".

כמה פעמים כאשר הגיע סמוך ונראה למגדלים הגבוהים שהתחילו אז לצמוח בדרך לתל אביב, וחלקם כבר התנוססו לגובה, הוא הרים את עיניו - מתפעל מהבניינים - ומיד מהשמיים הפרוסים מעליהם, והיה

גמרא מסכת שבת ביצה ומסכתות אחרות, ובחצי השני בן הרב דיבר באגדה, בפרקי אבות ובפרשת השבוע.

הנוסח של השיעור היה מלא בניחוח ונמסר במתיקות, עם ניגון. היה מציג שאלות ותמיהות, עד שבעלי הבתים נסחפו יחד והשתתפו מתוך ריתחא דאורייתא בשאלות ותירוצים. בחלק השני שעסק בפרקי אבות ובפרשת השבוע, הוסיף וסיפר רבות מגדולי הדורות. והשומעים נהנו. ישבו פעורי פה.

כמאה איש השתתפו בשיעור. ביניהם היו גם אנשים שזה היה להם הלימוד היחידי בכל השבוע. הם נהנו והחשיבו את השיעור השבועי יותר מכל ההנאות שבעולם.

ברבות החודשים והשנים שחלפו על שומעי השיעור, לא אחד ולא שניים מהיושבים. שבתחילה לא חשבו לשלוח את בניהם לישיבות, כאשר טעמו את מתיקות ועריבות התורה, דבקו בה, ושלחו את הבנים לישיבות. ומחלקם הגדול יצאו בנים וחתנים תלמידי חכמים, מהם כיום ראשי ישיבות ומרביצי תורה.

שאלו פעם את ר' בן ציון מדוע הינך מתאמץ כל כך ללכת, בקיץ ובחורף בחום ובקור, והשיב, ראשית כל, בכל פסיעה יש לי מצוות כיבוד אב, כמו כן כיוון שיש חלק מהשומעים שזה הלימוד היחידי שלהם במשך כל השבוע, לא יתכן שאוותר מאיזו סיבה שתהיה על השיעור - ואמנע מיחודים את החיים שלהם - את הלימוד היחידי של השבוע. הנה החזון איש זצ"ל אמר פעם, כי בעל הבית שעוסק כל היום לפרנסתו. אם יושב גם ולומד כל יום דף גמרא, הוא נהפך לאדם אחר ולמציאות אחרת. בעל הבית עם דף גמרא ובעל הבית ללא דף גמרא, הם שני אנשים שונים בתכלית! - דברי ר' בן ציון.

הוסיף ואמר באותו שיח: "ה'חפץ חיים' היה אומר תמיד כי אם באים על האדם זמנים קשים שאינו יודע כיצד יעבור אותם, העצה היחידה להצליח ולעבור ללא נפילות, היא בכוח קדושת התורה. בכוח לימוד תורה האדם מתרומם לדרגות נעלות, ויש לו אפשרות לעבור את כל ניסיונות החיים - שלא ייבוש, לא יכלם ולא יכשל.

וכל יהודי באשר הוא, בכל מצב שהוא, ככל שמוסיף להתחזק בתורה, כך מגביה את עצמו, מתעלה ונהיה לאיש אחר.

היו תל אביבים תושבי המקום, שהביאו איתם את ילדיהם, אחד מהם סיפר: "בני היה אז ילד בן 7-8 הבאתי אותו מידי שבת לשיעור של הרב בן ציון פלמן בהיכל מאיר - כיון שהשיעור היה מתוק וברור, וגם ילד בן 8 יכול היה להבין את הדברים. הילדים שלי קיבלו מהשעות הללו אהבת תורה ואהבה רבה לקיום הלכה".

סיפורי הדרכים הארוכות - לכיוון תל אביב

היה זה באחת משבתות הקיץ החמים.

ר' בן ציון היה לבוש חליפה, סוודר, צעיף וכובע, ועמד מוכן לצאת לדרך כדי למסור את השיעור הקבוע בתל אביב. מדוע היה לבוש בסוודר ועטוף בצעיף בחום הקיצי? היה לו חום גבוה, שלושים ותשע וחצי מעלות חום. "הוא רעד מקור" - העיד ר' מרדכי לויץ שראה אותו כך.

ניסיתי למנוע אותו, תמהתי לאמר: ר' בן ציון, כיצד אתה מסוגל במצב כזה ללכת כשעה, ואחר כך עוד למסור שיעור הרי יש לך חום גבוה!?"

התעלם כמי שלא מבין מה שחיים אתו - על איזה גשם הם מדברים... והנס שב למקומו.

בחורף לא - אבל בקיץ היה רטוב

בקיץ היה רטוב. לא מגשמים...

עדות תושב תל אביב: "בימי הקיץ החמים הלוהטים, הרב פלמן הגיע לכאן אחרי דרך ארוכה, כשבגדיו ספוגים בזיעה מהדרך, עד כדי כך שממש נטפו מים מהחליפה שלו. כך ראיתי בעיני הרבה פעמים. שלא תחשבו שאני אומר דברים אלו מהשערה (כי נקל לשער, שאחרי שצועדים בשמש מבני ברק לתל אביב. החליפה רטובה מזיעה). אני ראיתי. ולראות כך מקרוב שבוע אחרי שבוע, זה מותר רושם אדיר. והכול בשביל מה? כדי שאבא שלו לא יאבד את משרת הרבנות".

הקרבן שהקריב למען 'כיבוד אב' עלה לרצון לפני אדון כל. והזיעה עלתה לניחוח לפני ה', לכפר על חטאים של עמך בית ישראל במצוות כיבוד אב.

וכי זה פלא שמן השמים הביטו על ההליכה הזו בזוכית מגדלת! והחליפו רטיבות של קיץ תחת רטיבות של חורף ובהשגחה פרטית ייחודית לא הפסיד שבת חורפית אחת מללכת מבני ברק לתל אביב. לא נתנו לו להירטב. "ועצר את השמים ולא יהיה מטר"... לטיבותא. כל פסיעה כזו בשבת היה בה מצוות כיבוד אב. היינו, רבבות של מצוות עשה וגם רבבות מצוות 'ולא תתורו' - בכך שנמנע מלראות דברים אסורים, ולהביט על חילול שבת שלא לצורך.

השריפה

בשבת כידוע, יש למעט בדיבור. רבי בן ציון פלמן שתמיד מיעט בדיבור, בשבת היה כאילו בעולם אחר. הוא הלך לתל אביב, אבל לקח את העולם שלו אתו. את הגמרא, את הרשב"א ואת ה'משנה ברורה'. והרגליים הצנומות נשאו את המשא כל הדרך הארוכה, שכן משא כזה, מותר לשאת בשבת ברשות הרבים - ברחובות ז'בוטינסקי נמיר ובשאר רחובות תל אביב. והעיניים, מה יש להן לחפש ברמת גן ובתל אביב. הן הסתכלו על הרגליים היו מושפלות לארץ, או הביטו למעלה "שאו מרום עיניכם".

שבת אחת הוא הגביה את העיניים ואבוי, הוא ראה מה שראה... והזדעזע.

באחד מבנייני המשרדים הגבוהים שנבנו בימים ההם. כאשר תל אביב ורמת גן החלו ל"התרומם לגבהים", גילה שהאורות דלוקים והמשרדים בפעילות באחת הקומות העליונות. זה היה חידוש מצער מאד בימים ההם.

ה'חידוש' זעזע אותו. אבל הוא לא היה מאלו שפולטים החוצה מליבם את כל שמזעזע אותם, וכל מה שרק עולה על ליבם, נפלט על לשונם. הוא כאב בתוך עצמו בפנים, את כאב השבת.

כך גם כשנודע בשעתו ברבים כי ב'תנובה' חיללו יום טוב, וגם זה היה חידוש באותם ימים, כמעט שנה שלימה נמנע מלאכול מוצרי 'תנובה'. הוא לא דיבר על כך עם איש, ולא הורה הוראות לבני המשפחה, אלא

אומר לילד בקול: 'השמים מספרים כבוד א-ל'. "אחר כך התחיל לשייר איתו יחד 'השמים מספרים כבוד א-ל ומעשה ידיו מגיד הרקיע' במשך כמה רגעים".

"בדקות אלו, הטעין בי הרבה אמונה, ורגשי קודש שבקעו מליבו" - סיפר בן משפחה, שהתלווה אליו כמה פעמים.

יש לי הסכם עם הגשם

הרבה פעמים בשבתות החורף בשעה שהתפלל 'מנחה גדולה' לקראת היציאה, היה יורד גשם שוטף, והילדים אמרו לו: "אבא כיצד תלך היום? תראה איזה גשם יורד". והיה משיב להם: "אל תדאגו עד שנלך הכל יהיה בסדר". וכך היה.

גם אמו של ר' בן ציון הרבנית ע"ה, דאגה תמיד בחורף על טרחתו ועל הסיכונים שבדרכים - גם מכלבים מסוכנים שהיו מסתובבים באחד המבואות שהלך שם בכניסה לתל אביב (והוא הקפיד לעבור ברחוב זה דווקא, מחמת הצורך בשמירת העיניים) והייתה אומרת לו בדאגה - מה יהיה אם ירד גשם שוטף?! תמיד הרגיע אותה ואמר לה בחיוך: "אמא, אל תדאגי, אגיע לשיעור בתל אביב בשעה היעודה ויבש לחלוטין, יש לי הסכם עם הגשם".

שבת אחת בבוקר אחרי תפילת מוסף, האברך (ר' נפתלי ברנשטיין) אמר לר' בן ציון כמסיח לפי תומו, כי עליו ללכת היום לבקר את אמו המאושפזת בבית החולים איכילוב, אך כל הזמן יורדים גשמים, ואינו יודע כיצד ילך. אמר לו ר' בן ציון: "תצטרף אלי אחרי מנחה גדולה, כי בשעה הזו אין גשם". ויהי היום.

רב"צ סיפר על כך לשלושה אברכים מלומדי הכולל שבראשותו - על הסיעתא דשמיא שהקב"ה שומר עליו שאף פעם לא יהיה גשם בדרך הארוכה בלכתו למסור את השיעור בשבת.

ויהי בשבת הקרובה שלאחר מכן, באמצע הליכתו, החל לרדת על הארץ גשם זלעפות חזק מאד. הוא לא נמנע מללכת, והגיע לתל אביב רטוב עד לשד עצמותיו. ביום ראשון שלאחר השבת חזר וסיפר לשלושת האברכים את מה שעבר עליו בשבת, ואמר להם כי זה אות משמים, שלא היה לו לספר ברבים את מה שסיפר להם.

אחד מהשלושה תמה: "מנין לרב שבגלל שפרסם, לכן קרה מה שקרה?". ראש הכולל, ר' בן ציון, השיב לו: "תעיין בדברי הספר 'בן יהודע' על בבא מציעא דף פ"ה, בתחילת עמוד ב".

האברך עיין ומצא שהגאון בעל ה'בן איש חי' כותב שם, על אודות שאמרו בגמרא כי רבי זירא היה בודק את עצמו כל שלושים יום האם לא שולטת בו אש של גיהנום. לשם כך היה נכנס לתוך תנור מבעיר בו את האש ויושב בתוכו, וכאשר לא שלטה בו האש כלל, ידע שאש של גיהנום אינה שולטת בו. יום אחד 'נתנו בו חכמים את עיניהם', ואז שוקו נשרפו. מבאר ה'בן יהודע' שכיון ששיבחו אותו הרבה בדבר, לכן הסט"א נתנה בו את עיניה וקרה מה שקרה, "ומכאן יש ללמוד שאין טוב לדבר בשבח האדם הרבה, כדי שלא תשלוט בו עינא בישא דסט"א" - דברי הבן איש חי צוק"ל.

ואכן מאז, שוב לא דיבר על העניין כלל, וכאשר שאלו אותו על כך,

יום אחד בסתם יום של חול, אראה פתאום את הבן שלי ניגש לארון הספרים ולוקח את הגמרא ומעיין במשהו שפתאום חשב עליו...

לכל אחד יש חלומות ומאויים מעומק הלב, שבו הוא חולם שיום אחד הם יתגשמו כמובן שכולנו חולמים ורוצים חיים טובים ארוכים, בריאות, נחת ופרנסה טובה אבל יש את הדברים המיוחדים...

לי יש חלום מיוחד ומתפלל שזה יתגשם והנה בחלומי שמתגשם: יום אחד בסתם יום של חול, אראה פתאום את הבן שלי ניגש לארון הספרים ולוקח את הגמרא ומעיין במשהו שפתאום חשב עליו...

למה אני חולם על זה? כי ביום שחלומי יתגשם, אני אדע שהגמרא הקדושה נמצאת במחשבות לבו, אני אדע אז שיש לו 'גישמאק' ומתיקות התורה, ויש לו אחיזה בעומק הנפש עם תורתנו הקדושה..
כן זה החלום שלי... ואני מתפלל על זה...

אם גם לכם יש חלום שלבנכם יהיה 'גישמאק' בלימוד ויזכה למתיקות התורה, ארגון 'אחינו' זרוע החיזוק של 'דרשו' מזמין אתכם ליצור קשר ולקבל כלים ראשונים, וכך גם בנכם יזכה ל'גישמאק' ומתיקות התורה

התקשרו למוקד גישמאק 073-789-2310

המוקד פתוח כל ערב בין 7.30-10.30

באחד הימים כאשר נכנסתי לחדרו, בו הייתה גם הספה שעליה היה שוכב, הבחנתי שהכר עליו הניח מרן את ראשו רטוב כולו. חשבתי שמן הסתם מי גשמים דולפים על מיטתו של מרן, והפניתי את מבטי לתקרת החדר. מרן שם לב לפליאתי ואמר לי: "דע לך, שהכר רטוב כולו מצד לצד מהדמעות שבכיתי כל הלילה על חילול קברי הקדושים"

הרב שלמה לורניץ על העמידה על המשמר של מרן הגרי"ז מבריסק צוק"ל

"שְׁמֵרֵי מְשִׁמְרֵת מְשִׁבֵן ד" (במדבר ל"א, ל')

התורה הקדושה מעניקה לאדם מנוחת הנפש ורגיעה. אדם המכוון את צעדיו על פי דרכי התורה ובוטח בבוראו - אין לו כל סיבה לאבד את שלוותו. אין בריה בעולם שיכולה לפגוע בו, הוא נמצא תחת השגחתו הפרטית של בורא העולם. אך מאידך, התורה דורשת מאתנו ערנות מתמדת, עד כדי פחד ממלאים את חובתנו ליוצרינו, שמא אנו ממעטים בקיום המצוות או שמא איננו נוהרים מאיסורי תורה. אצל מרן הגרי"ז מבריסק צוק"ל ניתן היה לראות בחוש את התגשמות הדברים הללו במלואם.

ידועה היא החרדה התמידית שליוותה את כל הליכותיו של מרן, חרדה שלעיתים הייתה בלתי נתפסת לבן דורנו. הוא חי במתח בלתי פוסק, כשהוא בוחן את עצמו בכל רגע אם באמת הוא ממלא את חובתו כראוי, ומתעמק ללא הרף בשאלה מה התורה דורשת ממנו ברגע זה. **אולם כל זאת - "בדברי תורה כתיב!"**

לא היה בו שמץ של מתח טבעי. כל החרדה הגדולה לא הייתה אלא בעניינים הקשורים לתורה ויראת שמים בלבד, אך בנוגע לעצמו, לממונו או לכבודו האישי - ובמידה מסויימת אף בנוגע לבריאותו - ראינו רק שלוה ושוויון נפש.

האוירה בביתו של מרן הייתה אוירה של שמחה תמידית, גם במצבים קשים. די לצטט כאן כמה משפטים מתוך מכתבו של הגרמ"ש שפירא, ראש ישיבת באר יעקב, קרוב משפחתו של מרן, שנכתב בשנת תש"א, כאשר מרן כבר היה בירושלים, ואשתו הרבנית יחד עם כמה מצאצאיו נשארו בגיא ההריגה:

"אני מתגעגע מאד לחיי ירושלים, ראשית, השפיע עלי מאד ביתו השמח של מרן הרב מבריסק... כי ראיתי שוב פעם דמותם של חיי שמחה, ובזה נתחזק בי שוב תשוקת חיי חדווה אשר בקרבי וטבעי, ונזכרתי בראותי ביתו של הרב ...., עד כמה שחיי משפחה יציבים מביאים שמחת הדעת. הפתעה נעימה הייתה לי, שיש אצלנו פינה משפחתית שמיחה ועליזה".

ננסה להדגים זאת על ידי עובדות אחדות, שהן בבחינת "פרט המלמד על הכלל". כאמור, אין המדובר באירועים בודדים, אלא במה שהיה לחם חוקם בחיי היום יום.

על ה'חרדה הגדולה עד מאד' אשר חרד מרן על קיום התורה, אין צורך להאריך. נזכיר כאן כמה דוגמאות בולטות לכך שהחרדה והרוגע שימשו אצלו בכפיפה אחת.

החרדה על ה'טיפ'

כששהה בשווייץ להבראה, ביקש לברר את גובה ה'טיפ' שעליו לשלם לנהג המונית. מלווי תמחה על המחזה, מדוע נושא זה כל כך חשוב לו, ומה לך לדקדק בתשלום המגיע לנהג מונית ערל? אך מרן היה סבור אחרת, והשיב: "כאשר אני ממעט ממה שראוי לתת, אני גורם לחילול ה', ואילו כשאני נותן יותר מדי, הרי אני עובר על הלאו של 'לא תחנם' - לא תיתן להם מתנת חנם, ולכן עלי לצמצם ולשלם בדיוק כמה שצריך, לא פחות ולא יותר!"

החפירות בקבר הרמב"ם

לא זו בלבד, שחרדתו על קיום התורה לא השפיעה לרעה על שלוות נפשו, אלא החרדה והרוגע שימשו אצלו בכפיפה אחת ממש. הוא היה נתון בשיא המתח והחרדה לגבי מילי דשמיא, כאשר באותו הרגע ממש, היה נתון בשיא השלוה לגבי מילי דעלמא.

ברצוני לתאר כאן מה שהתרחש במעונו בזמן שהתקיימו החפירות הארכיאולוגיות ליד קבר הרמב"ם בטבריה. החפירות בטבריה

הבעתי את פליאתי לפני מרן, מה הפירוש ש'בניו סיפרו לו', הלא הדבר אירע בנוכחותו, וכי הוא לא שמע את הגידופים שהוטחו כנגדו בקולי קולות? מרן השיב: "לאזני לא נכנסה שום מילה מדבריו. לא שמעתי ולא נקלטו דבריו"

החפירות ליד קבר הרמב"ם, ופעלנו ללא הרף בכל כיוון אפשרי. אבל
האם שפכנו אפילו דמעה אחת?! האם נדדה שנתנו בלילות?! ומרן
בכה כל הלילה!!! ואודה על האמת: אילולא ראיתי בעצמי את הכר
הרטוב, לא הייתי מאמין.

לעומת זאת, כיצד היינו מגיבים לו היו פוגעים בנו בצורה בוטה כל כך?
הלא תחושת העלבון הצורב הייתה דוחקת הצידה את עצם המשימה,
וכל מחשבתנו הייתה נתונה לאופן התגובה ההולמת. ואילו אצל מרן
לא הייתה זו פגיעה אישית בלבד, אלא פגיעה בכבוד התורה, ואף
על פי כן - החרדה והכאב על חילול כבודם של הקדמונים היו כל כך
עמוקים ומוחשיים, עד שכלל לא הרגיש בפגיעה בכבודו הוא.
פרשה זו הייתה עבורי לימוד עמוק, לימוד שלא ניתן לרכוש אותו
על ידי עומק העיון, אלא רק על ידי שימוש תלמידי חכמים. הרגשתי
שכאן נתקיימו בי דברי חז"ל (ברכות ז:): "גדול שימושה של תורה יותר
מלימודה".

מי שענינו לא ראו את הכר ספוג כולו מדמענותיו הטהורות של מרן,
אינו יכול להבין כיצד זה יתכן... אמנם זו דרגה שאינה שייכת אלינו,
אך בכל זאת זה מוכרח לחדור ולהשפיע גם עלינו. מתוך הבנה זו
השתדלתי לנצל את ההזדמנות ולשהות במחיצתו כמה שאפשר, ומה
שראיתי וחוויתי במחיצתו, נתן לי את הכח הרוחני לפעול למען ביטול
הגזירה, ביודעי שאני פועל בשליחותו, ובהכירי את כאבו של מרן על
כל רגע ורגע שהדבר מתעכב.

כאשר כל רכושו נגזל ממנו

כיצד היינו אנחנו מגיבים, אילו היה נודע לנו שנוכל זייף את חתימתנו
ולהעביר לרשותו את כל רכושנו? לא היינו מסוגלים לישון בלילה, היינו
עוזבים את כל עיסוקנו כדי להציל את מה שניתן להציל, ורבים מאתנו
אף היו מגיעים להתמוטטות נפשית.

היו ראשית המערכה נגד הפגיעה בקברי הקדושים. עד אז נמנעו
הארכיאולוגים מפגיעה ישירה ומוצהרת בקברי ישראל. מרן עמד אז
בחוד החנית של המערכה כשהוא מעורב בכל פרט ופרט.
באותם ימים לא ידע מרן מנוחה לנפשו. הוא לא הסיח דעתו מן העניין
יומם ולילה, ועשה פעולות שונות כדי לבטל את הגזירה.

צערו של מרן באותם ימים אינו ניתן לתיאור. באחד הימים כאשר
נכנסתי לחדרו, בו הייתה גם הספה שעליה היה שוכב, הבחנתי שהכר
עליו הניח מרן את ראשו רטוב כולו. חשבתי שמן הסתם מי גשמים
דולפים על מיטתו של מרן, והפניתי את מבטי לתקרת החדר. מרן שם
לב לפליאתי ואמר לי: "דע לך, שהכר רטוב כולו מצד לצד מהדמעות
שבבתי כל הלילה על חילול קברי הקדושים".

בין היתר הזמין מרן לביתו את שר הדתות (ה'דתי'), מרן האשימו כי יש
לו יד במעל הזה. הלה הגיע אל מרן, ואחרי שמרן דיבר אליו קשות על
שנתן יד לחילול קברות התנאים, הבטיח השר כי יתן הוראה להפסיק
את העבודה במתחם הקברים.

מרן לא הסתפק בהבטחה גרידא, ואמר לשר, ששני בניו יילכו עימו
למשרד ועד השיבות, שהיה סמוך לביתו של מרן, כדי שמשם יתן
הוראה טלפונית להפסיק את החפירות. מרן הסביר לו, כי רק לאחר
שישמע מבניו שאכן ההבטחה קוימה, הוא יוכל להיות רגוע.

לאחר זמן מה סיפר לי מרן על הנ"ל, והוסיף כי כנראה שר הדתות כעס
מאד על הבעת אי אמון זו, ובניו סיפרו לו שהאיש יצא מגדרו וחרף
וגידף את מרן בקולי קולות...

הבעתי את פליאתי לפני מרן, מה הפירוש ש'בניו סיפרו לו', הלא
הדבר אירע בנוכחותו, וכי הוא לא שמע את הגידופים שהוטחו כנגדו
בקולי קולות?

מרן השיב: "לאזני לא נכנסה שום מילה מדבריו. לא שמעתי ולא
נקלטו דבריו".

הוספתי ושאלתי, איך תיתכן דרגה כזו, שמישהו יתקוף את מרן בצורה
כה קשה ובוטה, והוא לא ישמע את הדברים כלל וכלל!?

"אין בזה שום דרגה" - ענה מרן - "בימים אלה הייתי כל כך עסוק
ומרוגז על עצם ענין החפירות, שלא הייתי מסוגל לקלוט שום דבר
שלא היה שייך לעניין עצמו. קרה שאנשים דברו אלי בעניינים אחרים,
ולא שמעתי כלל את דבריהם. גידופיו של שר הדתות היו עניין אישי,
לא היה להם כל קשר לגוף העניין של בזיון הקברים, ולכן הם לא נקלטו
באוזני... יכולתי לשמוע אותם רק מפי בניי, אשר מסרו לי על הדברים
לאחר ביטול הגזירה".

במשך לילה שלם בכה מרן על הפגיעה בקברי התנאים הקדושים,
שפך דמעות, עד שהכר כולו היה ספוג בדמעותיו. המתח בו היה נתון
לא ניתן לתיאור. ובאותו מצב - כאשר פגעו בכבודו - נשאר שליו ורגוע
גם לנוכח גידופים, עד שלא שמע אותם כלל, ואילו לא היו מספרים לו,
לא היה יודע עליהם כלל!

שימושה גדול מלימודה

צא ולמד מה רב המרחק בין מרן, האדם הגדול בענקים, ובנינו.
אנחנו, אמנם התמסרנו בכל מאודנו למשימה הקדושה-למנוע את

בדרך, עלה אל האוטובוס בחור חילוני. הושיט סכום כסף לנהג וביקש כרטיס. אמר לו הנהג, "חסרים לך שני שקלים". אמר הבחור: "אין לי". אמר הנהג: "אם אין לך, תרד בבקשה". מבחינתו הוא צדק. הנהג אינו יכול להשלים לכל מי שחסר לו. ומצד שני, אם יעלה אדם בלי תשלום, עלול הוא להיקנס על כך בסכום גבוה. התחילו השניים להתווכח. זה אומר בכה וזה אומר בכה

רבה של כרמיאל הגאון רבי אברהם מרגליות שליט"א על קידוש ה'

"שְׁמֵרֵי מְשֻׁמֶרֶת מְשֻׁבֵּן ד'" (במדבר ל"א, ל')

כמה יכול האדם להתעלות על ידי קידוש השם. אני רגיל לספר סיפור שאירע עם אבי ז"ל. הדבר היה לפני כעשרים וחמש שנה. אבי נסע להתארח אצלי בשבת. עלה בחיפה על אוטובוס הנוסע לכרמיאל, היות והאוטובוס היה מלא, התיישב מאחור, בירכתיים. בדרך, בקרית חיים, עלה אל האוטובוס בחור חילוני. הושיט סכום כסף לנהג וביקש כרטיס. אמר לו הנהג, "חסרים לך שני שקלים". אמר הבחור: "אין לי".

אמר הנהג: "אם אין לך, תרד בבקשה". מבחינתו הוא צדק. הנהג אינו יכול להשלים לכל מי שחסר לו. ומצד שני, אם יעלה אדם בלי תשלום, עלול הוא להיקנס על כך בסכום גבוה. התחילו השניים להתווכח. זה אומר בכה וזה אומר בכה.

כאמור, האוטובוס היה מלא והנוסעים נהנו מההצגה, הפולמוס המשיך, הטונים עלו ועלו, ומי יודע להיכן היו הדברים מגיעים.

לפתע קם בחור ישיבה, תלמיד ישיבת 'קרן אורה בשם 'גלין', שישב אף הוא מאחור, צעד בזריזות אל קידמת האוטובוס, הושיט לבחור המופתע שני שקלים ואמר, "הנה לך. שלם עכשיו לנהג. אחר כך אמסור לך את כתובתי בצפת, תחזיר לי כשיסתדר לך".

'גלין' זה גרם לקידוש ה' עצום. כולם דיברו על המעשה הנאצל שעשה. ישבו שם עשרות אנשים, ולאיש לא היה אכפת... אף אחד לא העלה בדעתו לסייע לבחור המסכן. ודווקא תלמיד ישיבה זה, שיש בידו בקושי כמה שקלים דמי כיס, נתן את המעט שיש בידו כדי לגמול חסד עם הזולת.

הבחור 'בזבו' שני שקלים, שכן יש להניח שהם לא חזרו אליו. אבל קידוש השם שהרוויח שווה לאין שיעור, לא מאתיים ולא אלפיים. שכרו נצחי, לעד ולעולמי עולמים. אי אפשר לדעת מה תוצאות המעשה הפעוט שעשה. על מי השפיע, אצל מי חלחל...

זו ההזדמנות שלנו לצבור זכויות. ואין זה משנה אם מדובר במקום חילוני או חרדי. בכל מקום האדם יכול לגרום קידוש ה' או חלילה להפך.

בחור ישיבה מגיע לבית הכנסת ומדבר שיחה בטלה, כמה חילול ה' עלול לצאת מכך. מאז ומעולם אני תמה, כיצד אנשים מגיעים למקום כה קדוש ומדברים שיחות חולין, וכי זה המקום הראוי לכך? כמה טוב היה להנהיג שלא לדבר כלל בבית הכנסת, בוודאי שלא דברים אסורים.

נקודה נוספת. לפעמים יהודי מסיים תפילתו, אבל ישנם בבית הכנסת כאלו שעדיין עוסקים בתפילה. אם הוא עוסק בשיחה בטלה, הרי שהוא מפריע וטורד את כוונתם של אותם מתפללים. העונש על כך עצום. בית הכנסת איננו מועדון חברתי חלילה, סיימת, גם אם מותר לך לשוחח. אבל לא כאשר הדבר בא על חשבון הזולת. מדוע אינך מתחשב באחרים?

ידוע שאסור לעבור לפני המתפלל. המשנה ברורה כותב שכך גם לגבי הקורא קריאת שמע. אם כן, הסיבה אינה רק משום שהשכינה מצויה לפני המתפלל, אלא, פשוט, העובר טורד את כוונתו. מבלבל אותו. סברא זו שייכת גם בשאר חלקי התפילה. גם באשרי וגם במקומות אחרים.

סוף מעשה במחשבה תחילה. אתה מפריע לחברך בעבודתו הרוחנית, יתכן שהוא מצוי בשיא ה'ברען', ואתה קוטע את חוט מחשבותיו. כאמור, חוץ מעניין זה יש כאן חילול השם גדול. ישנם

בעלי בתים הבוחנים את בחורי הישיבה בשבע עיניים, ואם הם רואים פגם בהתנהגותם, מיד מקטרגים עליהם.

אי אפשר להסתיר מעשים...

על כל דבר, קטן כגדול, מביאים את האדם במשפט. אין דברים שנבלעים, נשמטים, הקדוש ברוך הוא יודע מחשבות אדם ותחבולותיו, יודע את כל מעשיו, הגלויים והנסתרים.

לפני כמה שנים היה לי סיפור מעניין. התקשר אלי יהודי, יש לו בן שהינו אלרגי לחלב. הוא קנה לו גלידה שכתוב עליה 'פרווה', בכשרות מהודרת, הילד טעם מהגלידה, לא עברה חצי שעה - והנה כולו פורח אבעבעות. ברור מעל לכל ספק שבאותה גלידה פרווה יש מרכיבי חלב.

האיש התקשר אלי וסיפר לי את הסיפור, התקשרתי לבד"ץ. במקרה ענה לי יהודי שהכרתי, גר בשכונתי בצעירותי. הוא לא נבהל מהשאלה. הסביר כך: החברה המדוברת מייצרת גם מוצרים חלביים. כאשר ניגשים ליצר מוצרי פרווה, שוטפים את כל קו הייצור היטב. אבל, לא ימלט שנשארים עקבות חלב פה ושם. המוצר כשר למהדרין מן המהדרין, שכן מדובר בכמות מזערית הבטלה לא בשישים, אלא בשישים אלף ויותר.

למדתי מהסיפור מוסר השכל. חז"ל אומרים, כל המחלל שם שמים בסתר, נפרעים ממנו בגלוי. אתה יכול לכתוב על המוצר פרווה, אפילו עם חותמת הכשר מהודרת. אבל, אם יש בקו הייצור גרגר חלב כלשהו, מישהו יפרח... אי אפשר להסתיר.

כל מעשה קטן שאנו עושים, נפגש עמו במהלך הדרך. או בעולם הזה או בעולם הבא. אדם חושב, מי רואה, מי יודע. והנה, הכל מתגלה. הכל עושה רושם מעבר לכך, אין דבר נעלם מהקדוש ברוך הוא ואין נסתר ממנו.

אדם שבאמת רוצה - מצליח

שמעתי סיפור עתיק יומין. אחד מנשיאי ארצות הברית בעבר היה טרומן. פעם, כאשר ישב עם שריו ויועציו, הציעו לו שפעם בשבוע יעביר שידור ישיר לאומה. יספר לבני עמו מה קורה מבחינה כלכלית, בטחונות, יחסים בין לאומיים. שהנשיא בקולו, בשיחה אישית, ישתף את הציבור.

ישבו וחשבו מהו הזמן המתאים ביותר לשידור זה, מתי תהיה האזנה רבה יותר.

לאחר מחשבה מעמיקה החליטו שליל שבת הוא הזמן. בימי שבת וראשון יש חופש בארצות הברית, ביום ראשון אנשים יוצאים לטייל ולנפוש, וכבר בערב עסוקים בכך. בליל שבת עיפים מעמל השבוע, אין כח לעשות דבר מה מהותי, לפיכך זהו הזמן המתאים לכל אחד לשבת ולהאזין בניחותא לדברי הנשיא. כך אמנם היה, הנשיא החל לשדר לאומה כל ליל שבת.

אשה יהודיה פשוטה אחת, שמעה על כך. אמרה, זה לא הוגן. גם אני אזרחית אמריקאית משלמת מיסים, גם אני רוצה לשמוע את דברי הנשיא, והדבר נמנע ממני מחמת קדושת השבת. אני אפנה לנשיא ואבקש ממנו לשנות את זמן השידור.

הבריות לעגו לדבריה, וכי יתחשבו בדעתך? הרי חכמיו ויועציו של הנשיא ישבו ושקלו בכובד ראש, והחליטו שזהו הזמן בו ה'רייטינג' יהיה הגבוה ביותר. הפניה שלך לא תעזור.

האשה התעקשה. החליטה שהיא כותבת מכתב לנשיא.

קראתי לפני זמן מה שנשיא ארצות הברית מקבל ארבעים אלף מכתבים ביום. גם אם נניח שזה לא ביום אלא בשנה, עדיין ודאי שאין הוא קורא את המכתבים, שאם יעשה כן, לא ימצא לו זמן לדברים החשובים שעליו לעשות בהנהגת המדינה. מלבד זאת ברוב רובם של הנושאים המועלים במכתבים יכולים לטפל אנשים זוטרים יותר, יש לו לנשיא סוללת אנשים ייעודיים לתפקיד זה. הם קוראים את המכתבים וממנעים כל אחד ליעדו.

וראו זה פלא, האישה שלחה את המכתב. הוא התקבל בלשכתו של הנשיא, הנשיא בכבודו ובעצמו החזיר לה תשובה. כן, הוא מבין את טענותיה. היא צודקת, גם לה מגיע לשמוע את דבריו. הוא ישקול את העניין בכובד ראש.

בשיחתו בליל השבת הקרובה הודיע הנשיא שיתכן שמסיבות אלו ואחרות השידור יועבר ליום אחר, וכבר בשבוע שלאחר מכן אכן כך היה, השידור עבר לאחד מימות השבוע.

ובזכות מי, בזכות אשה אלמונית. לא בעלת השפעה ולא בעלת ממון. אמרה, אני אעשה את שלי, עשתה - והצליחה.

(קטעים מלוקטים מתוך הספר 'מפיק מרגליות' - שבועות)

להתחיל את היום ברגל ימין
חוויה ראשית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:
dirshu@dirshu.co.il

הפורתח בכל יום..
המייל היומי של 'דרשו'.

אמרתי לו שאני לא מבין על מה הוא מדבר... הרי הרכב שאנחנו נוסעים בו עכשיו הוא גם חדש, הוא נראה ממש משוכלל וחדש. אני לא מבין בדגמים ובסוגים של מכוניות, אבל זה נראה אוטו שיושב על הכביש אולי ארבע שנים, לא יותר. למה הוא צריך רכב חדש? הסביר לי הידיד שרואים שאני באמת לא מבין...

על ניצול הזמן לטוב ולמוטב, על הסגולה של הגמרא לנצח את יצר הרע, ועל האופן בו אנחנו מסיימים את מוסר ההשכל אל השכן שמעבר לכביש

הרב עמרם בינעט

"וּמִקְנָה רַב הָיָה לְבְנֵי רְאוּבֵן" (במדבר ל"ב, א')

צירוף מעניין של שני מקרים שקרו לי בשבוע שעבר, ובהשגחה פרטית נפלאה היו בסמיכות זה לזה, גרם לי להרבות במחשבה מאז ועד עכשיו, בנושא של ניצול הזמן שלנו כאן בעולם הזה.

המקרה הראשון אירע ביום שגרתי לחלוטין, מסרתי את השיעור הקבוע שלי ב'דף היומי', בבית המדרש של כ"ק מרן אדמו"ר מוויז'ניץ בית שמש, ואחרי השיעור ניגש אלי אחד המשתתפים, ואומר לי שהוא מרגיש רע עם עצמו...

"אני כל היום עובד, בקושי מספיק ללמוד שעה ביום דף היומי בשיעור", הוא מספר, "אני משתדל פה ושם ללמוד קצת משניות, לחזור קצת על הגמרא, ללמוד שיעור הלכה כל יום, אבל רוב היום אני עסוק בעבודה.

"לא חבל?" כך הוא שואל אותי, "לא חבל על הזמן שלי ועל החיים שלי? כמה זמן עוד נישאר כאן? ימי חיינו שבעים שנה, בגבורות שמונים שנה, יש כאלו שמגיעים גם לתשעים, אבל אף אחד לא נשאר כאן לנצח, ואני, במקום לנצל את מעט הזמן שיש לי כאן בעולם הזה, אני מתעסק בשטויות ובקושי מצליח להשחיל כמה דקות של לימוד בין לבין..."

אמרתי לאותו יהודי, "אתה אכן צודק, אבל לא כולם זוכים לשבת באהלה של תורה כל ימי חייהם. יש לך תפקיד, לדאוג לפרנסת המשפחה שהקמת, אתה עושה את התפקיד שלך. למה אתה מרגיש לא בנוח? אם אתה מנצל כל רגע פנוי ללמוד, אז אתה עושה מה שצריך, בעזרת ה', יגיעו תקופות יותר רגועות, תוכל לקצץ בשעות העבודה וללמוד יותר, ובהמשך תשלים את החסר..."

אבל הוא לא קיבל את דברי התנחומים שלי. הוא המשיך לגנוח ולהיאנח על זה שהוא לא מנצל את הזמן. כך נפרדנו לשלום, ואני הרגשתי צביטה בלב. אחרי הכל הוא צודק, זה באמת חבל שאנחנו לא מספיקים כמעט כלום. צריכים להספיק יותר.

למחרת היום, הייתי צריך להגיע למקום כלשהו, ומצאתי איזה ידיד שגם הוא היה צריך להשתתף באותו אירוע וניאות לקחת אותי טרמפ.

תוך כדי נסיעה התעניינתי קצת בשלומי, והוא סיפר לי שהוא בדיוק עומד לקנות רכב חדש.

אמרתי לו שאני לא מבין על מה הוא מדבר... הרי הרכב שאנחנו נוסעים בו עכשיו הוא גם חדש. הוא נראה ממש משוכלל וחדש. אני לא מבין בדגמים ובסוגים של מכוניות, אבל זה נראה אוטו שיושב על הכביש אולי ארבע שנים. לא יותר. למה הוא צריך רכב חדש?

הסביר לי הידיד שרואים שאני באמת לא מבין... זה מודל 2018, רכב מיושן כבר. הגיע הזמן להתקדם לרכב חדש ומפואר יותר.

הוא עשה חשבון שבגלל שזה ממילא ב'ליסינג', אז ההחזר החודשי שלו גדול בסך הכל ב-200 שקל לחודש, שזה סכום שהוא כמעט לא ירגיש אותו, ובנוסף הוא צריך לשלם רק 40 אלף שקל 'הון עצמי', ובדיוק הציעו לו מהבנק הלוואה לכל מטרה בתנאים אטרקטיביים, אז הוא מנצל את ההזדמנות ומשדרג את הרכב...

שאלתי אותו: אמור לי ידידי, אתה לא חושב שזה צעד פזיז מדי? אולי כדאי שקודם תצבור את הכסף הנדרש ואז תפנה לשדרג את הרכב? למה להיכנס לחובות מרכישת רכב, כשבעצם כבר יש לך רכב מצוין שמשרת אותך היטב???

הוא פרץ בצחוק... "חיים רק פעם אחת" הוא אמר לי, "צריך

לכן, צריכים קודם להתגבר על היצר הרע, צריכים לעסוק בתורה, לקרוא קריאת שמע ולקבל עול מלכות שמים, ורק אז, אחרי שהשאיפות שלנו כבר מכוונות לכיוון הנכון, אלא שהיצר הרע עדיין מתגבר וקשה לנו לנצח אותו, עכשיו בא השלב של 'זיכור לו יום המיתה'. עכשיו אנחנו צריכים להיזכר שהזמן קצר והמלאכה מרובה ובעל הבית דוחק, ואם לא נספיק עכשיו, לא נספיק לעולם. האברך הראשון שאמר לי שהזמן קצר, בא משיעור 'דף היומי', כשהוא דיבר על יום המיתה, הוא רצה להספיק הרבה הרבה דפי גמרא כל עוד הוא כאן בעולם הזה. אבל האברך השני בא מעיסוק ממושך בבחירת הרכב הבא שלו, כשהוא מדבר על זה שצריכים לנצל את הזמן, זה לוקח אותו לכיוון אחר לגמרי...

תשמעו סיפור

אני לא זוכר אם זה היה בסוף חודש ניסן או בתחילת חודש אייר, באתי יום אחד לבית הכנסת, וראיתי את בן הדוד שלי, לומד בריכוז מאוד מאוד גדול. הוא לא שם לב שנכנסתי, וראיתי שהוא מתכוון למבחן גדול...

חשבתי לגשת אליו ולשאול אותו מה הסיפור, אבל הבנתי שעכשיו זה לא הזמן. הוא שקוע כל כולו בגמרא ועובר במהירות על דפי גמרא, מסכם אותם בראש בקצרה וממשיך הלאה.

למחרת פגשתי אותו שוב ושאלתי אותו, תגידי, מה זה היה אתמול שישיבת ככה ולמדת בקצב מהיר במיוחד?

הוא חיך ואמר לי שאתמול אחה"צ היה המבחן של 'קנין ש"ס' ב'דרשו'. במסגרת התוכנית הוא נבחן אתמול על 840 דפי גמרא. מדהים! הוא אמר לי שכשאני רואית אותו, זה היה בשעה שהוא היה בחזרה האחרונה ממש לפני שניגש לעשות את המבחן.

אמרתי לו, תסלח לי ר' משה, אבל אני חושב שהלחץ שיבש אותך קצת. איך אפשר לחזור על 840 דפי גמרא בתוך כמה שעות? זה בלתי הגיוני בעליל!!!

התשובה שלו הייתה מאוד פשוטה: "נכון. באמת אי אפשר. אבל אני לא חזרתי על 840 דף בתוך כמה שעות. ממש לא. אני כבר חצי שנה חוזר על 840 הדפים האלו. רגע אחרי שסיימתי את המבחן הקודם שהיה בסוף בין הזמנים של תשרי, כבר התחלתי לחזור לקראת המבחן של סוף בין הזמנים של חודש ניסן. במשך החודשים האלו למדתי את הדפים האלו עוד פעם ועוד פעם, חזרתי עליהן בקצרה, ובשבוע האחרון עברתי על כל 840 הדפים האלו פעם נוספת במהירות ובסיכום קצרצר. אתמול עשיתי השלמה ולמדתי 'רק' 180 דפי גמרא אחרונים".

אז ככה מנצלים את הזמן כיאות.

להספיק כמה שיותר. עוד מעט אני אהיה זקן וכפוף עם מיליון בעיות רפואיות, לא יהיה לי פנאי ליהנות מכלום. עכשיו אני צעיר ויש לי כסף ויכולת, אז אני רוצה ליהנות מהחיים כל זמן שאני עוד יכול...".

הייתי בהלם כבד. ברגע אחד התחוורה אצלי תובנה מאוד מאוד מעניינת...

אנחנו כולנו רוצים להספיק כמה שיותר. כולנו מבינים שהזמן קצר והמלאכה מרובה, השאלה היא רק מה אנחנו רוצים להספיק. יש מי שרוצה להספיק ולהתמלא ברוחניות, ויש מי שמעוניין להשתדרג בגשמיות, ולהספיק לקנות רכב יותר חדש ויוקרתי, כי באמת הזמן קצר ולא נשארו לו עוד הרבה שנים ליהנות מהעולם הזה...

תשובה לשאלה הידועה

באותו ערב, סיפרתי את שני הסיפורים האלו לידידי הרה"ח רבי אפרים וולדרסקי, המנהל הרוחני של תלמוד התורה 'קדושת לוי בבית שמש'.

הוא הרהר בסיפורים הללו ואמר לי שהם מתרצים לו שאלה מאוד ידועה...

הגמרא במסכת ברכות, דף ה' ע"א אומרת: "אמר רבי לוי בר חמא אמר רבי שמעון בן לקיש לעולם ירגיז אדם יצר טוב על יצר הרע שנאמר 'רגזו ואל תחטאו'. אם נצחו מוטב ואם לאו יעסוק בתורה שנאמר 'אמרו בלבבכם'. אם נצחו מוטב ואם לאו יקרא קריאת שמע שנאמר 'על משכבכם'. אם נצחו מוטב ואם לאו יזכור לו יום המיתה שנאמר ו'דומו סלה'.

ישנה שאלה ידועה מאוד ששואלים, אם אנחנו רואים ש'זיכור לו יום המיתה' זה הפיתרון היעיל ביותר שמתגבר על היצר גם בזמן שהוא כל כך חזק עד שהפתרונות האחרים כבר לא יעילים, למה צריך את כל הדרך הארוכה הזאת? שהגמרא תגידי שאם בא יצר הרע לאדם ומתגבר עליו, שיזכיר האדם את יום המיתה וינצח אותו. למה צריך את כל ההשתלשלות של הניסיונות הקודמים עד שמגיעים ל'זיכור לו'???

את השאלה הזאת מתרצים גדולי הדורות בדרכים שונות. אבל הרב וולדרסקי אמר לי ששני האנשים האלו, שצריכים להספיק הרבה כל עוד הם חיים, מסבירים כאן הסבר חדש.

כשאדם מזכיר לעצמו את יום המיתה, מה זה אומר? שאין לנו עוד הרבה זמן כאן בעולם הזה, צריכים להספיק הרבה.

אבל מה צריכים להספיק? יש אחד שיגיד שצריכים להספיק לגנוב ולשדוד הרבה כסף, כי כשהוא יהיה מבוגר כבר לא יהיה כוחו במותניו והוא לא יוכל לשדוד מאחרים. אחרי שהוא ימות בוודאי שלא יוכל להרוויח עוד כסף.

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

באחת מהקדמות ספריו של הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א, מסופר אודות הצדיק, רבי ישראל אבוהצירא זצ"ל, ה'בבא סאלי', כי פעם הוא ישב ולמד בשבת קודש, ופתאום נפלה מנורת השמן על הרצפה, והלהבה גרמה לשייח שהיה שם להתחיל לבעור. הביט ה'בבא סאלי' על האש ואמר כמשוחח עימה: "כאן בבית שומרים שבת; איך לך רשות לבעור כאן!", והאש נעצרה במקום!

מאוצרותיו של הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

שניתן לו, ועל ידי כך הובדל לרמה גבוהה יותר מהחיות והבהמות. לאור זאת לימדונו רבותינו, כי קדושה יתירה נטועה בפיו ובשפתיו של האדם, המעניקים לו את כח הדיבור שמציין את יתרוננו על יתר בעלי החיים.

שמעתי פעם סיפור; על קבוצת בחורים שהתלוו אל מרן ה'חזון איש' זצ"ל בטיולו היומי, ודיברו עימו בלימוד. עבר שם איזה יהודי פשוט, עם הארץ גמור, והתחיל להקניט אותם. אחד מהבחורים ניחן בפה שנון, והשיב לאותו טרחן תגובה הגונה וחרפה.

הוא היה בטוח כי ה'חזון איש' ינהה מהתשובה, אבל ה'חזון איש' אמר לו: "לא ענית טוב!". הלה הופתע, ושאל: "אז מה הייתי צריך לענות?", "שום דבר!" השיב ה'חזון איש' בכובד ראש. "בן תורה לא חייב לענות על כל דבר!".

כך גם נוכחתי אצל דודי זקני, עמוד ההוראה מרן הגר"ש אלישיב זצ"ל בחג השבועות. בשנים בהן נהג לצעוד רגלית לפנות בוקר מבית מדרשו בשכונת 'מאה שערים' עד לכותל המערבי, כדי להתפלל שם את תפילת המוסף. הוא היה הולך בראש כשקבוצה גדולה של מתפללים מאחוריו.

פרשת מטות עוסקת בעניין דיבורו של האדם, ומלמדת אותנו את ערכו, חשיבותו, והתוקף שהוא מסוגל להחיל. יהודי רק מוציא הברה מפיו, אומר מילה אחת - והוא מחיל חלות של נדר או שבועה, שאיסורם חמור וענשם רב. דיבורו של אדם יוצר מציאות ואינו סתם מילים בעלמא!

אמנם בהלכה יש חילוקים בין מחשבה, דיבור, ומעשה. אך חילוקים אלו אינם משנים את עצם החשיבות העצומה שמייחסת התורה לפעולת הדיבור, הנראית בעיני פשוטי העם כשולית לכאורה, וכלא חשובה.

לעיתים מזומנות יכול האדם להגיך לעצמו: "מה כבר עשיתי? רק אמרתי כמה מילים, רק דיברתי..." אולם בפרשה שלנו - אנו למידים כי הדיבור אינו הפקר.

רש"י מפרש את מילות הפסוק 'לא יחל דברו' כך: "לא יחל דברו - לא יעשה דבריו חולין". דיבורו של האדם קדוש הוא, ונצטוונו שלא לעשותו חול.

שורש הענין, מבאר ספר החינוך, נעוץ בראשית יצירתו של האדם: "וַיִּצְרֶה אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם עֶפְרָן מִן הָאֲדָמָה וַיִּפַּח בְּאָפָיו נֶשְׁמַת חַיִּים, וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה". תרגם האונקלוס "לנפש חיה - לרוח ממללא".

גופו של אדם אמנם בא מן האדמה, אך הדיבור הוא חלק אלוהי ממעל הניתן בגופו של האדם. זה לשון החינוך (מצוה שנ): "לפי שהאדם לא ישתתף בעליונים זולתי בדיבור, והוא כל החלק הנכבד שבו. וזה יקרא באדם נפש חיה, כדמתרגם אונקלוס 'והות באדם לרוח ממללא', כי שאר חלקי הגוף מתים הם, ואם יפסיד האדם זה החלק הטוב - ישאר הגוף מת וככלי אין חפץ בו. על כן נתחייב לקיים דיבורו במה שהוא משתמש בו בדברי שמים מכל מקום, כגון בהקדשות ובכל דברי הצדקות. וביתר כל ענייני העולם, אף על פי שלא נתייחדו בהן עשה ולא, ציוו חכמים והזהירו כמה אזהרות שלא ישנה אדם בדיבורו".

מתחילת בריאתו זכה האדם, בחיר הבריאה, למעלה אחת עיקרית על פני כל היצורים החיים - היא כוח הדיבור. הוא הכוח האלוקי

כעת הוא העליל עליהם עלילה מרושעת, וגזר עליהם גזירת גירוש מהמדינה, וכל המאמצים להפך את הגזירה עלו בתוהו. החליטו רבני העיר וראשי הקהל לשלוח משלחת אל הצדיק מאושמינע, לחלות פניו ולהתחנן לפניו להושיעם מהצרה הקשה שנחתה עליהם.

אמר להם רבי מאטלע לבוא מחר בלילה בשעה שמסיים מסכת, "אז בזכות התורה זהו עת רצון ואוכל לפעול עבורם ישועה" - אמר. הם שבו למחרת בשעה היעודה. רבי מאטלע היה מכונס בחדרו עם עוד כעשרה תלמידי חכמים וסיים את המסכת שלמד. לאחר הסיום החל לקרוא איתם פרק ראשון שבתהילים ותרגם כל מילה לשפת האידיש, לדוגמא: "אשרי האיש" - "גליקלאך איז דער מענטש", וכן הלאה פסוק אחר פסוק.

כאשר הגיע לפסוק הרביעי: "לא כן הרשעים כי אם פמץ אשך תדפנו רוח" הגביה קולו ואמר: "כי אם כמוץ" - "אזוי ווי די פלעווע". "אשר תדפנו הרוח" - וואס די וינט וועט אָעם גלייך פּפליאָן אין די לופט". [המילה 'מוץ' יש לה תרגום עתיק באידיש 'פלעווע', בדיוק כפי שנקרא אותו רשע שונא ישראל, ותוכן התרגום הוא שהרוח תעיף ברגע זה את הפלעווע למרחקים].

כשסיים את הפרק אמר להם בבטחה: "אתם יכולים לכוון את השעה..." והם נפרדו ממנו לשלום.

כשחזרו לעירם לאחר ימים אחדים כבר הקדימו את פניהם יהודים נרגשים ומאושרים: "התדעו מה קרה?" - בשרו באושר. "פלעווע הרשע שיחק עם ידידיו בערבו של יום פלוני, ולפתע קיבל דום לב, נפל ומת על המשחק... כן יאבדו כל אויביך השם".

היה זה באותם רגעים בהם עמדו השלוחים בתפילה בחדרו רבי מאטלע אושמינער. כמובן, שעם מותו בוטלה גזירת הגירוש...

אדם שכל ימיו דאג שלא יתחלל דיבורו, זוכה ש"ככל היוצא מפיו יעשה!"

הכלבים העזים שהבעיתו את הרכלן בשעותיו האחרונות

עניין קדושת הדיבור ברמה המעשית מתחלק לכמה חלקים. נעסוק בקצרה בכמה מהם, ונתחזק יחד ברוממות הענין וחשיבותו: סיפר לי הרב הגאון רבי יצחק שרייבר שליט"א, מרבני ישיבת 'ארחות תורה', כי בשנתו האחרונה של מרן ראש הישיבה הגראי"ל שטיינמן זצ"ל, הגיע פרופסור ידוע לבדוק אותו בעת שלא חש בטוב.

לאחר הבדיקה, כששוחח הרופא עם אחד מבני הבית בנוגע לתוצאות הבדיקה, העיר הפרופסור ואמר בביטול - כי רופא פלוני שבדק את ראש הישיבה קודם לכן, אינו מבין כלל בעניין רפואי זה, ודחה את חוות דעתו בהחלטיות.

ראש הישיבה היה שרוי בחולשה גדולה, והיה נראה כי כלל אינו שומע את שיחת הרופא והנכד. אולם לפני שיצא הפרופסור מהחדר וביקש להיפרד מראש הישיבה, הראה לו הרב שטיינמן פנים זועמות. הנכד והמשמש המסור, הרב דוד שפירא התפלא ואמר לסבו: "הרופא רוצה ללכת, והוא מעוניין לומר שלום לסבא".

המשך בעמוד 29

קבוצה כה גדולה של אנשים הולכים כך ביחד ברחובה של עיר הייתה בולטת, ומידי פעם כשעברנו סמוך לערבים או רחוקים משמירת תורה ומצוות הם צעקו לעברנו מילות גנאי, קללות ונאצות. הרב אלישיב הורה לא להתייחס אליהם כלל ולא להשיב כלום. הפה של בן תורה הוא כלי יקר שמיועד לעבודה רוחנית, לימוד תורה ותפילות, לא משתמשים בו לכל צורך שצץ!

אצל גדולי וצדיקי הדורות ראו בבירור את הכוח העצום שהיה למילותיהם ולדיבוריהם, גם כשנאמרו בהיסח הדעת מוחלט. ידוע הסיפור אודות גאון הגאונים, רבינו אליהו מוילנא זצ"ל, שהלך פעם שקוע בשרעפיו בבית המדרש של ווילנא, וציציות טליתו נתפסו מתחת לרגלו של ילד קטן. "מיין קינד", אמר לו הגאון בחיוך, "שתחיה עד מאה ועשרים - אתה מוכן לשחרר את הציצית שלי?" ואותו ילד חי עד גיל מאה ועשרים בדיוק, כי אלו היו המילים שיצאו מפיו הקדוש של הגאון!

באחת מהקדמות ספריו של הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א, רבה של רמת-אלחנן בבני-ברק, הוא מספר אודות הצדיק המפורסם מנתיבות, רבי ישראל אבוחצירא זצ"ל, המכונה ה'בבא סאלי', כי פעם הוא ישב ולמד בשבת קודש, ופתאום נפלה מנורת השמן על הרצפה, והלהבה גרמה לשיח שהיה שם להתחיל לבעור.

הביט ה'בבא סאלי' על האש ואמר כמשוחח עימה: "כאן בבית שומרים שבת; איך לך רשות לבעור כאן!", והאש נעצרה במקום! ה'בבא סאלי' היה קדוש עליון, תלמיד חכם וצדיק מופלג, והסיפור הזה הוא לא מופת של פתאים - זהו כוח בסיסי של כוח הדיבור. כוח שהיה לכל יהודי, אילו רק היינו שומרים כראוי על הפה שלנו!

ואספר עוד:

שמעתי פעם סיפור מופלא מהגאון רבי משה מרדכי שולזינגר זצ"ל, בעל 'משמר הלוי', אודות הגאון הקדוש רבי מרדכי רוזנבלט זצ"ל, אב"ד אושמינע, המוכר בתוארו רבי מאטלע אושמינער. מגדולי דורו היה לפני מעט יותר ממאה שנים, ושימש ברבנויות שונות בליטא, כדיין בעיר קורליץ וכראב"ד בעיר סלונים. אך הוכר יותר על שם רבנותו ב'אושמינע' ונודע כבעל מופת גדול.

בראשית ימיו הצניע את סגולת כוחו לשדד מערכות הטבע ולחולל ישועות, ורק שמע גדולת תורתו יצא למרחוק. אולם כאשר עורר פעם את בני עירו על תיקון גדול בענייני טהרה ולא צייתו לדבריו, יצא מגדרו והראה כוחו בעשיית מופתים. מאז חרדו מאוד מכבודו, והתפרסם כבעל מופת גדול.

רבי משה מרדכי סיפר, כי פעם אחת הגיעה משלחת כבודה של תלמידי חכמים מעיר מסויימת בליטא למעונו של רבי מאטלע באושמינע, ושפכו לפניו את צערם. אודות מושל המחוז בעירם גוי רשע מרושע בשם 'פלעווע', אשר לו קשרים הדוקים עם השלטונות, ובשנאתו הגדולה מיצר צעדיהם וגורם להם סבל נורא באופן קבוע.

האמת שבכלל לא האמנתי בעצמי שאני יכול להיות מאלו, אך החלטתי שאני מתחיל. יש מבחן חודשי ראשון על הלימוד החודשי, אני ניגש. וזה בעצם הנס האישי שלי. השקעתי הרבה זכיתי לקבל ציון גבוה במבחן, מה שנתן לי בהחלט הרבה דרבון

סדרת שיחות עם אנשים מופלאים הנבחנים על כל הש"ס

הרה"ח אהרן כהן

הרה"ג שלום סלמון שליט"א

'קניין ש"ס' באשדוד שע"י רשת 'תורה ועבודת השם' וקרן 'משנת אלעזר' בו יושבים עשרות אברכים ששאפת ומשימת החיים הוא אכן לזכות לקניין ש"ס כפשוטו. מנהלים את הכולל הרה"ג דוד דרינפלד והרה"ג חיים שאול לוריא שזכה כבר להיבחן במסגרת המיוחדת, כך שאנו נהנים מסיוע ועזר רב כשהם מכינים לנו תכניות מסודרות לשינון וחזרות. מכאן עובר רבי שלום לשרטט את סדרי הלימוד המבוססים על סדרי החזרות הנ"ל;

בראש, אנו מתחילים בלימוד הגמרא, כאשר היות והחברותא גר די רחוק, על כן בכל יום אני לומד עם החברותא דף וחצי, וביום חמישי דף. כשבכל יום אנו לומדים הייטב את הלימוד היומי וחוזרים על הלימוד של אתמול.

בסוף השבוע דהיינו בימי ששי ושבת אני חוזר על כל הלימוד השבועי כאחד, כבדרך כלל הייתי חוזר רק דברי הגמרא עצמה, אך כעת במסכת 'במות השקעתי באופן מיוחד בלימוד דברי רש"י בפנים לתועלת ההבנה כראוי.

וכך אתה בעצם מוכן למבחן החודשי? מבקשים אנו לוודא.
עדיין לא. מצייין הוא ומוסיף; בעשרה ימים שלפני המבחן, אני חוזר בכל יום על 3 דפי גמרא, וכך אני זוכה לדעת את החומר ואף לעמוד עליה בכור המבחן המלא בס'פוק שרק מי שהרגיש זאת על-עצמו מבין את הטעם והמתיקות.

ואיך מתכוננים למבחן המסכם?

אנחנו עדיין במבחן החודשי. נשמע הוא מחוייך. כשהוא מבאר; אחד

הקניין הולך ומתחמם כשלעומתו חברי מסגרת 'קניין ש"ס' הולכים ומוסיפים בשקידתם ועמלם בלימוד ושינון מאות דפי הגמרא לקראת המבחן הרביעי במסגרת הייחודית 'קניין ש"ס' בו יזכו ברוב סייעתא דשמיא בחודש תשרי תשפ"ג הבעל"ט לעמוד בכור המבחן על 1020 דפי גמרא; מ'מאימת' בתחילת הש"ס במסכת ברכות עובר לסדר מועד על כל המסכתות ותחילת סדר נשים עם כל מסכת 'במות עד דף --- במסכת כתובות.

השבוע זכיתי ושוחחתי עם הרה"ג שלום סלמון שליט"א מאשדוד, בשיחה המרתקת נהניתי לשמוע מבעל-המעשה עצמו איך זכה להגיע למקומו העכשווי שהוא משקיע ומתכוון לעמוד במבחן על יותר מאלף דפי גמרא בבת אחת.

מתי התחלת ולמה? החזרתי אותו לתחילת הדרך.

זה היה בסיום והתחלת הש"ס, שמחת התורה אפפה וחפפה את כל הציבור החרדי לגונו, מעמדי סיומי והתחלת הש"ס נראו ונשמעו מכל פינה. במרכזי האירועים צדו את ליבי מראות תמונות נבחני 'קניין ש"ס' במסגרת 'דרשו' שזכו והצליחו להשלים שאיפת כל יהודי; להיבחן ובעיקר לדעת את כל הש"ס. כחסידי בעלזא אציין שנדלקתי גם מאוד, כאשר נוכחנו כולנו לראות בשיא ההערכה שקבלו חמשת נבחני 'קניין ש"ס' שקבלו כהוקרת הקודש סידור מפואר חתום בדברי הערכה מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א.

וכך החלטת להצטרף למסגרת 'קניין ש"ס'?

לא. מה פתאום. נשמע הוא מחוייך דרך הטלפון. האמת שבכלל לא האמנתי בעצמי שאני יכול להיות מאלו. אך מה שכן. משחזר הוא בקול. החלטתי שאני מתחיל. יש מבחן חודשי ראשון על הלימוד החודשי. אני ניגש. וזה בעצם הנס האישי שלי. משתף הוא ברגש; ברוך השם השקעתי הרבה זכיתי לקבל ציון גבוה במבחן, מה שנתן לי בהחלט הרבה דרבון להמשיך חודש אחרי חודש, עד למבחן המסכם הראשון על 120 הדפים הראשונים, ומאז החלטתי לנסות ולהיבחן במבחן הראשון ב'קניין ש"ס' על 270 הדפים הראשונים, וכעת הודו להשם אני באמצע הדרך...

איך עושים את זה? בקשנו לשמוע את סדרי השינון והחזרות.

ראשית. מקדים רבי שלום ואומר. מטבע הדברים לוקח הזמן עד שכל אחד מוצא את הדרך המתאימה עבורו בסדרי השינון והחזרות. לצד זה הוא מצייין; ברוך השם אני זוכה כבר כשנתיים ללמוד בכלל

אל תישארו מאחור. ברוך השם יש כיום המון סוגי תכניות ומסגרות לימוד ומבחנים, בדקו איזה סוג לימוד או מסגרת מתאימה עבורכם. הצטרפו ועשו חיל!

למסגרת הייחודית 'קניין ש"ס' שבזכותה זכית כבר להשקיע אלפי שעות-על-גבי-שעות בשינון וחזרת הדפים בידיעת מאות-מאות דפי גמרא ברמה שלא האמנתי או חלמתי שאני יכול. כך, שאני רוצה. מצהיר הוא בקול רוגש ולוהט שאי אפשר להעבירם על-דף; להציע ולקרוא בחיבה לכל מכר וכל קורא בגיליון מכובד זו; אל תישארו מאחור. ברוך השם יש כיום המון סוגי תכניות ומסגרות לימוד ומבחנים, בדקו איזה סוג לימוד או מסגרת מתאימה עבורכם. הצטרפו ועשו חיל!

לשליחת תגובות לכותב המאמר,
כתבו ל: a0533185209@gmail.com

מהדברים המהווים אתגר לכל אלו החוזרים על לימודם במסגרת מבחנים, הוא המציאות שהמוח כאילו מתרגם את השינון והחזרות שיעמדו לזיכרון רק עד המבחן. כפי שנראה במציאות שלפעמים אחרי המבחן, המוח כבר לא זוכר בבידור את הלימוד. כה, שבחמשה עשר יום אחרי כל מבחן חודשי, יש סדר חזרה של שני דפים ליום על הלימוד שהיה עליה המבחן. כשהרעיון הוא אכן לחזור על הלימוד, לא לשם או כהכנה למבחן מיוחד, אלא על דעת שהלימוד יעמוד לזיכרון לאורך ימים ושנים.

לגבי המבחן המסכם, משיב הוא על השאלה; בכל ארבע חודשים ב 12 יום לפני המבחן הכולל 120 דף, הרי אני מוסיף בסדר חזרה מיוחד בהם אני עובר ומשנן בכל יום 10 דפי גמרא.

כמה זמן אורך לחזור בה'חזרה מסכמת' על דף גמרא? לא מתאפקים אנו מלשאול.

רגע של היסוס נשמע ברקע. אך לאחריה הוא ממשיך כשהוא מקדים; ללמוד בכזה קצב בפעם הראשונה זה אולי כמו להגיד תהילים, אך ודאי כשמדובר בחזרה השנית בחודשים האחרונים ממש, כשהחומר כבר מובן ובהיר כל העניינים, אזי הלימוד נעשה ממש מהר. כשזה יכול לקחת דף רגיל, עם חברותא בכעשר דקות לדף, ובלי החברותא יותר מהר עד כדי חמש דקות לדף גמרא.

מה אתה משיב לחבר/מכר המתעניין אצלך על הצטרפות למסגרת מבחנים וכדומה?

הרגע של השקט מעבר לקו לא הכין אותי לתשובה הישירה שנשפכה בשטף; אני רוצה לשתף במשהו אישי, פותח רבי שלום ואומר, ברוך השם למדתי די-טוב בשנותי בישיבה, אך בפירוש לא הייתי מהמצינים שבחבורה. אחרי החתונה, זה ארך לי קצת זמן, אך בהמשך קלטתי והפנמתי, שכל אחד צריך למצוא מהו הלימוד המתאים עבורו.

זכיתי אכן ואחר הרבה התלבטויות הצטרפתי להשקיע בלימוד ה'דף היומי' מלווה במסגרת המבחנים החודשית של 'דרשו' ובהמשך גם

* תוכנית יומית מענייני דיומא
בהגשת הרב אברהם פוקס

* מידע כולל לנבחני דרשו על מועדי
המבחנים מסלולי הלימוד ועוד

* שיעורי משניות על מסכת
שביעית לתוכנית קניין שביעית

* שיעורי משנה ברורה לפי
סדר דף היומי בהלכה

* שיעורים על הדף היומי ועל כל
הש"ס ממבחר מגידי השיעורים

* שיעורים מבוארים בעיון לביאורי
תוס' על פי סדר הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

הגביר שמע זאת, והגיש לו מיד מעטפה חתומה. 'אני רוצה לדבר איתך בקשר לתרומה כספית' - אמר האברך במבוכה, ואילו הגביר השיבו: 'למה אנחנו צריכים לדבר? נתתי לך את כל מה שאתה צריך, הכל במעטפה, סע לשלום!' - סיים, וסגר את הדלת אחריו. האברך יוצא מהגביר, פותח את המעטפה, ומגלה בתוכה המחאה חתומה, עליה מתנוסס הסכום: \$100,000!...

מה 'שיבש' את מסלולם של מאה אלף דולרים, ומדוע?

הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

העולם הכלכלי בכל רחבי תבל טרם התאושש מהשנתיים האחרונות, התייקרות המחירים במשק מחרידה, והיוקר יאמיר... כל מי שעניו בראשו, מבין מיד שהמצב בעולם תובע, יש בזה הרבה יותר מרמז, סוג של תמורוד בוהק מאבא שבשמים. מה הוא מבקש מאתנו? מה הוא תובע שנבצע!?

קשה לדעת דרכי בורא עולם, ובכל זאת, ניתנת לנו הזכות להתבונן בהיסטוריה של עם ישראל, ולדלות פנינים ממה שגילו לנו חכמינו ומאורינו, מהם נלמד כיצד לפעול בעת הזאת. אחת הפרשיות הכאובות שחוו בני ישראל במדבר, הינה ה'נחשים השרפים' שהסתובבו בעם, נושכים ומדביקים ארס, ויוצרים מהומה גדולה במחנה. בורא עולם מבקש ממשה רבינו להציב נחש נחושת על עץ גבוה, וכל הנשך - כל מי שנדבק במגפת הנחשים המשתוללת, ירים עיניו אל נחש הנחושת ויחיה.

את משמעות 'סדר הרפואה' הפלאי הזה, חושף בעל האור החיים 'הקדוש זי"ע' בביאורו בפרשת חוקת, פרק כ"א פסוק ח', ודבריו עומדים ומוזהירים, עד שנצטט אותם בלשונו המתוקה מדבש: 'כי השם חפץ שעניניהם יהיו תלויות לאביהם שבשמים, למחיתם ולכל צרכיהם וללא מבטח זולתו... כדי שיהיה ליבם תמיד באין הפסק קרוב להשם, כבן המצפה לשולחן אביו ערב ובוקר בכל עת וזמן!'

כלומר: הסיבה לכך שבורא עולם הביא קשיים על עם ישראל במדבר, היתה כדי שישאו אליו עיניהם. כדי שיתפללו אליו, יתחברו אתו, יבקשו ממנו - ויחושו שהם סמוכים רק על שולחנו. בני ישראל התרעמו והתלוננו על הקשיים, ולכן שלח להם ה' עוד קושי, גדול מקודמיו, למען יידעו כי זו ורק זו הדרך: להרים עיניהם ולצפות לבורא עולם, לבקש ממנו ולהתחנן לפניו. ולכן, גם רפואתם היא רק בנשיאת עיניהם השמימה, כי זו מטרת הקשיים מלכתחילה!

הנה התשובה: הקב"ה מצפה שנרים אליו עיניהם. שנתפלל אליו, מתוך המתח והדאגה, מתוך חוסר הוודאות נשוב ונישא אליו עיניים, נתחבר אליו מחדש ונדבר אתו על הקשיים שלנו!

אשרינו שזכינו לחיות בתקופה, שלמרות הדאגה השוררת בה ולמרות יוקר המחיה המחריד, יש בה כזו מעלה ייחודית. כל אדם, בכל רחבי תבל, יודע שאין לו שליטה על המחר. העולם כולו

מבולבל ונבוך, ובני האנוש בתוכו - מודאגים ותוהים. זה כמו פנס בוהק בעוצמה: יהודי, פתח את העיניים ושא אותן לאבא, תדבר אתו ורק אתו, רק לו יש שליטה על המצב, רק הוא יכול לעזור!

פרשת השבוע מספרת על בני ישראל שהרגו את בלעם בחרב. רש"י מגלה שנהרג בחרב בדווקא, כיוון שהוא ביקש לפעול בחרב שלנו - היא הפה בו אנו מתפללים, ולפיכך גזלנו ממנו את חרבו שלו, והרגנו אותו בעזרתה. כי הנשק היהודי הוא הפה - החרב שלנו. אנו מתפללים לבורא עולם, מבקשים ממנו, פורשים את קשיינו בפניו ומתחננים לעזרתו - זה ורק זה הנשק שלנו, בעזרתו ננצח כל צרה וצוקה, אויב ומועקה, בעיה וקושי!

זה הזמן להבין את האיתות האלוקי, לשאת עיניים לבורא עולם. לו יש שליטה על המצב, כן, גם עכשיו. עכשיו אנו גם רואים זאת בעיניים, חשים את זה בכל יום. אחים יקרים, יש לנו נשק חזק, מנצח וירוסים ומדביר נגיפים, מביטיח נחת יהודית ומעמיס חשבונות בנק, פותר בעיות ושובר מחסומים, ולנשק הזה קוראים: תפילה.

הבה נשתמש בנשק הזה, עכשיו הזמן לנצל אותו. לבוא לבורא עולם שלוש פעמים ביום, לבקש ולהתחנן לפניו. להתפלל כראוי, בכוונה, בהתלהבות, ביישוב הדעת, להגיע בזמן לתפילה ולכבות את הסלולרי מתחילת התפילה ועד סופה. זה הזמן לחדד ולאמץ את נשק

התפילה שלנו, כי בורא עולם הטיל עלינו את הקושי כדי שנשתמש בכח התפילה ונישא אליו עיניים, אז נעשה זאת בשמחה ונתחבר אליו באהבה, והוא רחום שומע תפילת כל פה ויושיענו בקרוב מאוד!

מהו יעד הדולרים?

כשנקלע ר' משה, יהודי יקר וירא שמים מבני ברק, לניו יורק ההומה, חש היטב מהי תחושת זרות. הוא הסתובב בעיר שלא בטובתו, הגיע שלא מרצונו. בנו הקט נולד עם בעיה רפואית, וכל הבדיקות והבירורים העלו כי עליו לעבור טיפול הנערך רק במרכז רפואי נודע בניו יורק. כך נקלע לעיר זרה ומנוכרת, נושא את בנו בעגלה בדרכו לבית החולים.

הטיפול נקבע מראש, וגם שולם מראש, ולא בזול... \$ 100,000 דרשו הרופאים, ועוד בשבתו בארץ דאג ר' משה לארגן את הכסף. גייס מחסכונותיו, ביקש מחבריו, לווה סכומי עתק, ושלח את הכסף בהעברה בנקאית לבית החולים המפורסם. עתה הגיעו ר' משה ורעייתו לבצע את הטיפול, שאורכו הצפוי היה שש שעות.

לאורך כל השעות האלה ישבו ר' משה ורעייתו מחוץ לחדר, כשלבם משתפך בתפילה ותחנונים לבורא עולם. שעה קלה לפני המועד המתוכנן לסיום, יצאו מהחדר שני רופאים, פנו להורי הפעוט ואמרו: 'האמת היא, שבמהלך הטיפול התברר כי ישנם בעיות נוספות נוספים הדורשות טיפול. זה אומר שהטיפול יתארך עוד שש שעות, ולא זו בלבד, אלא שנדרש בגינוי שלום נוסף, בסך \$ 100,000 נוספים.

אתם רוצים להמשיך במתכונת הזו?'

ר' משה ורעייתו היו המומים. לגייס מאה אלף דולר נוספים? רבנו של עולם, מניין?! - הרי עבור מאה אלף הדולרים הראשונים התאמצו מעל ומעבר. לגייס כאן ועכשיו מאה אלף דולר נוספים, בעודם בארץ זרה ומנותקים מהקהילה?!

ובכל זאת, חיי בנם שווים כל הון. הם החליטו להמשיך בטיפול, וכמובן - המשיכו להתפלל, כשהם מוסיפים בקשה שבורא עולם יהיה בעזרם, ומאה אלף הדולרים הדרושים 'פלו' עליהם משמים, שכן אין להם קצה חוט מנין לגייס סכום כזה...

בעודם מתפללים בדמעות, עבר שם יהודי מקומי. הוא ניגש אליהם ושוחח עימם בנעימות, ביקש להבין על מה ולמה הם כה מתוחים ומודאגים, מתפללים ומתחננים. כשהסבירו לו את מצוקתם, יעץ להם לפנות ליהודי עשיר הגר בקרבת מקום, לנקוש בדלתו, להסביר לו את המצוקה, ולבקש את עזרתו - אולי יחוס וירחם על בנם הפעוט ויציל נפש מישראל...

ר' משה, נבוך וחסר אונים, החליט לנסות. נכון, אין לו היכרות מוקדמת אתו, ונכון גם שקשה להאמין שיוכל להגיע אליו בלי לקבוע פגישה, לשוחח עמו, להסביר את המורכבות, ולצאת עם סכום שיש בו כדי לכסות את ההוצאות. ובכל זאת, החליט לעשות את ההשתדלות, ופנה לביתו של הגביר.

כשנקש בדלת, היא נפתחה מיד בידי הגביר בעצמו. הוא הזדהה בשם 'יונגרמן מבני ברק', שכן הוא אברך, והמילה אברך מתורגמת באידיש למילה 'יונגרמן'. הוא ידע שהגביר לא מכירו, ולכן הזדהה

בסתמיות כאברך בני ברק, 'יונגרמן מבני ברק'.

הגביר שמע זאת, והגיש לו מיד מעטפה חתומה. 'אני רוצה לדבר איתך בקשר לתרומה כספית' - אמר האברך במבוכה, ואילו הגביר השיבו: 'למה אנחנו צריכים לדבר? נתתי לך את כל מה שאתה צריך, הכל במעטפה, סע לשלום!' - סיים, וסגר את הדלת אחריו. האברך יוצא מהגביר, פותח את המעטפה, ומגלה בתוכה המחאה חתומה, עליה מתנוסס הסכום:

\$ 100,000

כן, אכן כן! נס ופלא! ר' משה הסיק כי אין לדעת איך וכיצד, מן הסתם הגביר דגן כבר שמע על מצוקתו, והכין עבורו שיק. כך או כך, הרי הוא עתה שמח וטוב לב, רץ לבית החולים בצעדי ריקוד, מעביר את השיק למזכירות החותמות כי גם השלב השני - שולם, ושב להמתין מחוץ לחדר

הטיפול הסתיים בהצלחה. כשהורי הפעוט מהללים את בורא עולם על הנס ופלא שגרם עימם. אלא שביום המחרת, קיבל ר' משה שיחת טלפון מוזרה, שהבהירה כי אולי מדובר בטעות בכתובת...

על הקו, היה הגאון רבי שלום מאיר יונגרמן זצ"ל, ראש ישיבת 'זכרון יעקב'. הוא שאל כמה שאלות, ואז התבהרה הטעות: הרב יונגרמן, ראש הישיבה, הוצרך לסכום של מאה אלף דולר. הוא הפעיל מאמצים ושתדלנים שונים שידברו על לבו של הגביר, וסיכם עם הגביר כי יבוא לקחת את השיק ביום פלוני בשעה 4:00 אחה"צ.

הוא באמת הגיע באיחור קל, אלא שר' משה הגיע לביתו של הגביר בדיוק באותו יום ובדיוק בשעה 4:00, וכשהזדהה כ'יונגרמן' - אברך, קיבל את השיק מידי של הגביר... דקות אחר כך נקש הרב יונגרמן בדלת, אלא שהעשיר טען שכבר העביר את השיק ל'יונגרמן' אחר שנקש בדלתו בשעה היעודה!

ר' משה התנצל מעומק לבו, אלא שלא היה יכול להשיב את הגלגל לאחור. הוא כבר העניק את השיק לבית החולים, שילם בעזרתו. כשהתחווה לעשיר הטעות שקרתה, הבין כי יד'ה' כיוונה את העניין להציל את בנו הפעוט של ר' משה, ונעתר להעניק להרב יונגרמן שיק נוסף, בנוסף לשיק שכבר העניק לאברך 'יונגרמן'

כשחזר הרב יונגרמן לארץ, סיפר את הסיפור המפעים למורו ורבו, הגאון רבי חיים גריינימן זצ"ל, שהתפעל מאוד מיד ההשגחה העליונה. כיצד קרה שבדיוק הפעם הרב יונגרמן איחר לפגישה, ובדיוק הגיע אברך שהזדהה באידיש כ'יונגרמן', ובדיוק היה מדובר באותו סכום... - הרי זה לא יאומן כי יסופר!

נענה רבי חיים גריינימן והשיב: 'האמת, שאין בכך כל פלא. כאשר זוג יהודים בוכים ומתחננים לבורא עולם מלב נשבר, ומבקשים ממנו מאה אלף דולר, תולים עיניים רק בו ומייחלים בתפילתם רק אליו - אין ספק כי בכוחם לשנות מערכות שמים, להסיט \$ 100,000 ממסלולם המקורי לטובתם. הרי זה בדיוק הכח של תפילה!'

סיפור מופלא זה, אותו סיפר הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א, מעורר את הלב: הנה כי כן, כמה גדול כח התפילה. יהודי אחד מתאמץ ומשתדל לקבל תרומה של \$ 100,000, ויהודי אחר, בתפילה מעומק הלב ומעמקי הנפש, בתחנונים אמיתיים ובדמעות שלישי, פשוט זוכה

לרכוש מוצרים בעיר זרה, יחפש כתובת עבורם, ויעניק אותם בדיוק לבית הנכון!

אחים יקרים, כח התפילה הזה הוא של כולנו, של כל יהודי. אבא שבשמים לא מנסה להקשות עלינו, הוא יוצר לנו קשיים כדי שנפתח את הלב ונדבר אתו, נבקש ממנו והוא יחוש לעזרתנו. הוא העניק לנו קושי בתקופה זו כדי שנחזק את הקשר עמו ונתפלל אליו מעומק ליבנו, הבה נעשה זאת בכל הלב, ונזכה שהוא יקבל ברחמים וברצון את תפילותינו!

חשבון חשמל בשולם בדמי דירה...

אם כולנו יודעים שחשבון החשמל מגיע אחת לחודשיים ומרוקן את חשבון הבנק באבחה אחת, הרי שיהודי אחד ניצול מגזירה זו. מסיבה טכנית לא ברורה, שמו נשטט ממערכות המחשוב של חברת החשמל. ארבע שנים תמימות חלפו בלי שקיבל ולו חשבון חשמל אחד, והוא כבר הרבה אולי פטרו אותו מתשלום לנצח...

אלא שביום מן הימים, מערכות הבקרה חשפו את העניין, והוא קיבל חשבון חשמל על ארבע שנים בבת אחת. 50,000 ₪ תבעו ממנו לשלם, והוא חש אבוד במערכה. חמישים אלף ₪? - מנין לו סכום כזה בעיצומו של יום? מהיכן ישיג הון עתק שכזה ביום בהיר אחד?! אלא שחברת החשמל לא אבתה לשמוע על פריסת תשלומים או פתרון אחר. אחת היא לה - התברר שמדובר בטעות, הוא צרך חשמל בסכום של 50,000 ₪, ועליו לשלם הכל, באופן מיד. הוא ידע שאין לו מהיכן לשלם, ופנה לאבא שבשמים במילים שלו, כשהוא מבקש: 'אבא, מי כמוך יודע שאין לי מהיכן לגייס סכום כזה. אנא אבא, עזור לי לעמוד בזה!'

בינתיים הימים חולפים. הוא מוסיף להתפלל מעומק לבו, מצפה לישועה. אלא שביום בהיר נקשו בדלתו שני חשמלאים המורי סבר, והודיעוהו כי יש לו רבע שעה עד שהוא מנתקים את זרם החשמל, וזו התראה אחרונה בהחלט!...

האברך חש אובד עצות, התפלל שוב לבורא עולם והחליט להתקשר לאמו, לשואלה אם יש לה רעיון מנין ללוות סכום כזה. בשומעה את דבריו, קפצה האם המבוגרת ממקומה ואמרה: 'בדיוק עכשיו, ממש עכשיו, חתמתי חוזה למכירת דירת ירושה שלי. שנה וחצי אני מנסה למכור, ובדיוק הרגע נחתם החוזה וקיבלתי 50,000 ₪ כתשלום ראשון בחתימת החוזה. הכסף מוכן לך!'

האברך נדהם מיד ההשגחה, כיצד בורא עולם עמד לצדו עד הרגע האחרון. הוא שילם את חובו והציל את המשך זרימת החשמל בביתו, וסיפר את סיפורו למען נדע כולנו: כן, יש לנו כתובת. אם יש לנו שעת צרה או מצוקה, זה נועד לחבר את זרם החשמל בינינו לבין אבא שבשמים, להדק אותו. הבה נפנה אליו ונדבר אתו, נתפלל אליו כראוי ובכוונה, ונזכה שהוא ישיענו ויגאלנו תמיד!

אחים יקרים, אין לנו אלא את כח הפה, את כח התפילה. בכל זמן ועת ובפרט עכשיו, הבה נתפוס את כח התפילה בשתי ידינו, נאמץ אותה אל ליבנו. עתה הזמן להתחזק בתפילה בכוונה, בהתלהבות, בהגעה הזמן וביישוב הדעת - בלי הפרעות ובלי צלצולי טלפון טורדניים. כעת הזמן לחזק את התפילה ולשאת עיניים מייחלות לשומע תפילות עמו ישראל, והוא ישמע את תפילותינו ויחיש את ישועתנו!

נהג אוטובוס או מחלק לחמים?

את הסיפור הבא שמעתי מבעל המעשה בעצמו, ומעשה שהיה כך היה: בעל המעשה הוא נהג אוטובוס, המשרת בקו 415 בבית שמש. באחד הימים הקדים לבוא לעבודה לפני זמן צאת האוטובוס, והחליט כי בזמן שנותר לו יחפש לעשות מעשה טוב. על אתר ירד מהאוטובוס ופנה למכולת סמוכה, רכש בה 2 ככרות לחם ו-2 תבניות ביצים, וביקש להעניקן לנזקק.

רק לאחר שהמוצרים היו בדיו, נזכר שבעצם הוא לא מכיר כאן איש. הוא עצמו אינו מקומי, רק משמש כנהג אוטובוס. עכשיו יש בידו שקית ובה לחמים ותבניות ביצים, אבל הוא לא באמת יודע מה לעשות בשקית שבידיו... הוא חוכך בדעתו, ולפתע נזכר: כן, יש לו ידיד נעורים שלמד אתו בחברותא בישיבה לפני כמה שנים טובות. אם אינו טועה - הלה גר כאן בסביבה...

חיש קל הוא מברר את כתובתו של חברו מהעבר, ומגלה כי הוא מתגורר בבניין סמוך ממש, 3 דקות הליכה. 'נו, אותו ידיד נעורים הוא לבטח אברך שהפרוטה לא מצויה בכיסו', מהרהר נהג האוטובוס, 'אין ספק כי זו כתובת ראויה'. הוא מאיץ את פסיעותיו בדרכו לביתו של ידיד נעוריו, נוקש בדלת בשעת בוקר מוקדמת, ו...!

כשהדלת נפתחת, חברו מקבל אותו בהפתעה מהולה בהתרגשות גדולה, הוא מביט פנימה ומגלה כי על השיש במטבח שקיות אוכל ריקות, אין בהן דבר. על כסא במטבח יושבת רעייתו של חברו ותהלים בידיה, מתפללת בדמעות. כשהוא מסביר לחברו כי 'בדיוק' נקלע הנה, 'בדיוק' רכש לחמים וביצים, ו'בדיוק' העלה בדעתו להעניק לו אותם, החבר מזנק בהתלהבות:

'הרי זה לא יאומן ממש! קמנו הבוקר, וגילינו שהלחם והביצים נגמרו אמש. הילדים שלנו מבקשים סנדוויץ' הכולל לחם וחביתה, אולם לא היתה בידי כל פרוטה. רעייתי החליטה שבמצב כזה יהודי מתיישב ומתפלל בכל לבו לבורא עולם, וזה מה שעשתה. ועיניך הרואות - היא יושבת ותהלים בידיה, והלחמים והביצים הגיעו אלינו עד הדלת, בידי חבר טוב ודואג שנזכר בי לאחר שנות ניתוק ארוכות, והביא לי בדיוק את מה שהתפללתי עליו!'

את הסיפור הזה שמעתי מבעל המעשה בעצמו, והוא מטלטל את הלב: ברגע אבוד, כשאין מה לתת בסנדוויץ' של הילד, התיישבה האשה הזו והתפללה. היא הבינה שהיא בשעת מצוקה, אין לה למי לפנות, רק אבא שבשמים יכול לעזור. והוא באמת יכול - כי רק הוא יכול היה לסובב את העולם כך שהנהג יבוא מוקדם לעבודה, יחליט

לשליחת תגובות לכותב הטור ולקבלת העלון של הרב אשר קובלסקי: במייל, כתבו ל-6182918@gmail.com מתוך הספר המפורסם פניני פרשת שבוע

שבת אחת אחר תפילת מנחה, עלה ה'חפץ חיים' לבימה בבית הכנסת והכריז: "מורי ורבותי! מחר אעלה לארץ ישראל, וברצוני להיפרד מכם בברכת שלום..."

מדוע התבטלה עליית מרנא ה'חפץ חיים' לארץ ישראל?

מהאוטובוס הראשון שכחה לשם מה באה לתל אביב, ונאלצה לשוב על עקבותיה... רק כשנכנסה לביתה נזכרה לשם מה נסעה לתל אביב...

נכדו של הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל מספר: באחד מביקורי האחרונים אצל סבי הג"ר איסר זלמן, סיפרה לי הסבתא הרבנית בילא הינדא מאורע מעניין על מרן ה'חפץ חיים' זי"ע: שבת אחת אחר תפילת מנחה, עלה ה'חפץ חיים' לבימה בבית הכנסת והכריז: "מורי ורבותי! מחר אעלה לארץ ישראל, וברצוני להיפרד מכם בברכת שלום..."

עצם ההכרה לא היתה תמוהה באזני השומעים, הם ידעו על רצונו העז של ה'חפץ חיים' לעלות לארץ ישראל, אך הם תמחו על כך שהחפץ חיים לא הזכיר 'בעזרת ה'...

במוצאי שבת, חלתה הרבנית רעייתו של ה'חפץ חיים' זי"ע ונאלצו לדחות את הנסיעה. זמן רב לא היתה הרבנית בקו הבריאות, וכשהיא הבריאה נחלש מאוד ה'חפץ חיים' וזקנותו המופלגת לא אפשרה לו לעמוד בטלטולי הדרך הארוכה, ולמרות רצונו העז לעלות לארץ ישראל, לא יצאה התכנית אל הפועל.

הסבא רבי איסר זלמן ישב בחדר הסמוך ושמע את הסיפור מפי רעייתו, כאשר יצא מהחדר נכנס אלינו ואמר: "את העיקר שכחת להדגיש... שהחפץ חיים נהג תמיד לומר 'בעזרת ה'' ואפילו כאשר הלך לחדר השני היה מקפיד לומר 'בעזרת ה'' אני הולך לחדר השני' וכנראה מן השמים לא רצו שהתכנית תצא אל הפועל ועל כן סובבו שלא יאמר 'בעזרת ה'".

הרב ישראל ליוש

"וַיַּעֲנֵנוּ בְּנֵי גֵד וּבְנֵי רְאוּבֵן לֵאמֹר אֵת אֲשֶׁר דִּבֶּר ה' אֶל עֲבָדֶיךָ בְּן נְעֻשָׁה" (במדבר ל"ב, ל"א)

מדוע חזרו בני גד ובני ראובן ואמרו למשה רבינו 'את אשר דיבר ה' אל עבדיך נעשה' - מעיר מרן שר התורה הגאון הגדול רבי חיים קניבסקי זצ"ל - הרי כבר אמרו לו כן מיד כאשר הציב להם את התנאי להיחלץ למלחמה לפני ה', עוד לפני שכפל את תנאו, כפי שנאמר בפסוק כ"ה 'וַיֹּאמֶר בְּנֵי גֵד וּבְנֵי רְאוּבֵן אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר עֲבָדֶיךָ יַעֲשׂוּ פֶּאֶשֶׁר אֲדֹנָי מִצְוָה'. אם כן, מדוע חזרו שוב על הסכמתם? רבי חיים למד מכך שבני גד ובני ראובן חזרו על הסכמתם והוסיפו שם ה' 'את אשר דיבר ה' אל עבדיך בן נעשה', כי משה רבינו אמר להם שלא כך אומרים, אלא צריך להזכיר שם ה', ולכן חזרו שוב על הסכמתם עם הזכרת ה'.

מצאתי סמך נאה לדברי מרן הגר"ח מדברי הרמב"ן, וזה לשונו עה"פ וַיַּעֲנֵנוּ בְּנֵי גֵד וּבְנֵי רְאוּבֵן לֵאמֹר אֵת אֲשֶׁר דִּבֶּר ה' אֶל עֲבָדֶיךָ בְּן נְעֻשָׁה: 'אמרו לו אין אדוננו צריך לצוות עלינו בתנאי כפול, חלילה לעבדיך מעבור על מה שאדוני מצוה' כי הם דברי ה' ולא נעבור על מצוותו, וזה טעם 'את אשר דבר ה'' כי מתחלה אמרו 'כאשר אדוני מצוה'. למדנו מדברי הרמב"ן שבהכפלת התנאי, התכוון משה לומר להם שהיה עליהם להזכיר את ה' מתחילה, ואולי אם היו עושים כך ומיד אומרים 'את אשר דיבר ה' נעשה', היה סומך עליהם יותר ולא היה נזקק כלל לכפול את תנאו.

בפתיחה לספר 'דרך שיחה' מספר הגאון רבי אליהו מן שליטי"א: בתו של מרן בעל ה'קהילות יעקב' זי"ע סיפרה שפעם אחת נתקלקלה לה מכונת הכביסה והזמינה טכנאי מתל אביב, עברו שבועיים והטכנאי עדיין לא בא, על כן נאלצה ליסוע בעצמה לתל אביב לקרוא לטכנאי.

כשעמדה לצאת, פגשה באביה זצ"ל והוא שאל אותה להיכן היא הולכת? היא סיפרה לו שכבר שבועיים ימים שמכונת הכביסה מקולקלת והיא נוסעת לתל אביב לקרוא לטכנאי. העיר לה אביה: "מדוע אינך אומרת 'אם ירצה ה'..."

היא אכן נסעה והגיעה לתחנה המרכזית בתל אביב, ומשם היתה צריכה לעלות על אוטובוס נוסף כדי להגיע אל הטכנאי, אלא שכאשר ירדה

וכך מספר לי הרב גרין: "אתמול אחר הצהריים, בשעה חמש וחצי בערך, ישבתי כאן בבית המדרש ועיינתי בספר. בבית הכנסת היו אז עוד ארבעה אנשים כמדומני, שני אחים חסידי רחמסטריווקא שלמדו יחד, אברך ליטאי שישב פה, ועוד בחור אחד שישב ליד השולחן ההוא..."

"פתאום אני שומע פסיעות נמרצות, מפנה ראשי לאחור ורואה את הרבי שליט"א צועד לכיווני בצעדים מהירים, כשבידו חומש פתוח. הרבי ניגש אלי ושאל אותי אם אני יודע את הקוד לפתיחת ארון הקודש. השבתי לו שאת המספרים אני יודע, אבל לסובב את הידית זה קצת מסובך ואני לא בטוח שאצליח לפתוח.

"ניגשתי לארון הקודש וניסיתי לפתוח, אבל ידי רטטו בפחד ואימה, הן מעצם העובדה שהרבי עמד על ידי וצפה במעשיי שזה בפני עצמו דבר מלחיץ מאוד כידוע ליודעים, והן בגלל האירוע המוזר, מה פתאום הרבי רוצה לפתוח את ארון הקודש ביום ראשון אחר הצהריים? האם הוא קיבל איזה 'קוויטל' על חולה מסוכן שזקוק לרחמי שמים מרובים ורוצה לפתוח את ארון הקודש ולהתפלל? אני לא יודע שום דבר..."

"כמובן שעם ידיים רוטטות ורועדות לא הצלחתי לפתוח את ארון הקודש, ועל כן התקשרתי לגבאי הרב שמעון גלבשטיין, שיסביר לי איך לפתוח, אך ללא הצלחה. בהמשך הרבי לקח בעצמו את הטלפון וניסה לפתוח את ארון הקודש בכוחות עצמו על פי הדרכתו של הגבאי, ואילו אני ניצלתי את ההזדמנות ומיהרתי להזעיק את הרה"ח רבי פנחס אליעזר פקשר, שיודע לפתוח את ארון הקודש, ושנמצא תמיד בקומה התחתונה של הבניין, והוא כששמע שהרבי מעורב בעניין הבין את הדחיפות, אץ רץ, ניגש לארון הקודש ופתח אותו לרווחה.

"הרבי ביקש שנוציא את ספר התורה ונניח אותו על ה'בימה', וכך עשינו. עכשיו הוא ביקש שנגלול לפרשת במדבר, פסוק אחד לפני שישי. עשינו כדבריו והגענו אל הפסוק: 'כָּל פְּקוּדֵי הַלְוִיִּם אֲשֶׁר פָּקַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן' (וכו' במדבר ג' לט).

"בשלב זה עיין הרבי במילה 'ואהרן'. המילה הזאת היא באחת מעשרת התיבות שיש בספר התורה שצריכות להיות נקודות מלמעלה. אמורות להיות נקודות על התיבה ואהרן, ובספר התורה הזה הן לא מופיעות.

"עכשיו הרבי עיין בחומש לוודא שזה אותו פסוק, ושוב בספר התורה, הוא ביקש מאתנו שנבדוק גם, "זאת אותה תיבה, נכון? כאן נקוד ובספר התורה לא נקוד, נכון?"

"כמובן שכל הנוכחים אישרו את הדברים, ובשלב זה התלבט הרבי לרגע כי הרי מחר בבוקר צריכים לקרוא קריאת התורה, והרי הספר חסר נקודות, לבסוף הוא הורה לנו לגלול אותו בחזרה לפרשת חוקת, ולהחזיר לארון הקודש. הרב פנחס אליעזר פקשר ניסה לשאול מהיכן ידע הרבי שהמילה 'ואהרן' אינה נקודה, אבל הרבי לא השיב תשובה ברורה, רק פטר אותנו בתנועת יד ושב לביתו שבקומה מעל בית המדרש..."

הרב גרין הוסיף שהיום בבוקר, כלומר ביום שני של פרשת חוקת,

ישבתי בבית המדרש של כ"ק מרן אדמו"ר מלעלוב שליט"א בבית שמש, יחד עם החברותא שלי, ידידי הרב יחיאל יהושע גולדברג, המוכר לקוראי 'לקראת שבת' משיחות שקיימנו עמו על המוקד הטלפוני של 'דרשו', שבו הוא משמש כאחראי משמרת.

בבית המדרש הופיע לפתע הסופר הוותיק וזריז במלאכתו, הרה"צ רבי יוסף קאפ, בנו חביבו של כ"ק אדמו"ר מבראנוביץ לעלוב זצ"ל, נכד כ"ק מרן אדמו"ר בעל ה'ברכת משה' מלעלוב זיע"א.

הרב קאפ מתגורר בבני ברק, והופעתו בבית המדרש בבית שמש הייתה חריגה למדי. קידמנו את פניו בברכת 'שלום עליכם' ותהינו לפשר בואו לבית שמש בחצי הלילה, אבל הרב קאפ לא התלהב לשתף אותנו במטרת בואו, ובמקום זאת ביקש שיפתחו לו את ארון הקודש.

הוא הוציא את ספר התורה המהודר שהוא עצמו כתב לפני למעלה מעשור, לזכרו הטהור של כ"ק מרן אדמו"ר מלעלוב זצוק"ל.

ספר תורה זה, נכתב בשיא ההידור והשלמות, בכתב נאה במיוחד העומד בכל דקדוקי ההלכה, על גבי קלף יקר ומהודר, וכל רואיו יעידו גידון שזהו ספר תורה מיוחד במינו.

את הספר תרם הנגיד הרב יעקב ביסטריצער, שזכה לקרבה וחביבות יתירה אצל הרבי מלעלוב זצ"ל, שהיה מכנה אותו דרך קבע בכינוי 'יעקב יוסף בן גיטל'.

הספר הוכנס לבית המדרש לקראת מלאת שנתיים ימים להסתלקותו לשמי רום של רבינו זצ"ל, ומאחר ויום ההילולא של הרבי הינו ביום הכיפורים, הוכנס הספר ברוב פאר והדר קודם לכן, ומאז מוציאים אותו וקוראים בו בקביעות הן בשבת והן בימות החול.

כשהוציא הרב קאפ את הספר מארון הקודש, התפללנו מאוד, אבל סברנו שאולי התגלתה חלילה איזושהי טעות שיש לתקנה ולכן מיהר הסופר להגיע בחצי הלילה לתקן את הספר, כדי שיוכלו לקרוא בו למחרת היום, יום שני בבוקר, את הקריאה של פרשת חוקת.

להפתעתנו החל הסופר לגלול את הספר לאחור, דבר שהיה תמוה מאוד בעינינו כי בדרך כלל כשמוציאים טעות חלילה בספר תורה, מוציאים אותה תוך כדי קריאה ואין צורך לגלול לאחור מכן כדי לחפשה.

ניסינו לגשת ולהתבונן במעשיו של הסופר, אבל הבנו שהדבר מפריע לו במלאכתו, ועל כן שבנו לעסוק בסוגיא בה עסקנו, בניסיון להדביק את קצב הלימוד של 'הדף היומי' במסכת יבמות.

הסופר תיקן מה שתיקן, המתין מעט שהדיו יתייבש, ולאחר מכן סגר את ספר התורה, והחזירו לארון הקודש...

ותיהום כל העיר

בבוקרו של יום שני, הגעתי לבית הכנסת להתפלל שחרית, והנה אני מבחין בהתגודדות של כמה מבאי בית הכנסת סביב ידידי הרב יעקב אשר גרין. הוא סיפר סיפור בהתלהבות, והמאזינים נראו נרעשים. לא הצלחתי לכלוא את סקרנותי, ועל אף שהיה זה טרם כיליתי לדבר את דברי ולהתפלל שחרית, ביקשתי לשמוע במה דברים אמורים.

"בני המשפחה אכן נענו לבקשתו, ובחסדי שמים שבה רוחו של הרב ביסטריצער אליו עוד לפני כניסת השבת בקנדה. במוצאי השבת, כשהרב נחמן רוטנר-וייס ביקש להתעדכן, הוא שמח לגלות שאכן יש שיפור גדול, על אף שהרב ביסטריצער עדיין לא יצא מכלל סכנה. "הוא עדכן אותי בכך ושמחתי מאוד לשמע הבשורה, ומיד מיהרתי להתקשר לרבי מלעלוב ולבשר לו על כך", מספר הרב גלבשטיין.

"באותו הלילה התחולל החלק החשוב והמפעים ביותר בסיפור. הסופר הרה"צ רבי יוסף קאפ עלה על יצועו והנה הוא רואה בחלומו את דודו-זקנו, כ"ק מרן אדמו"ר מלעלוב זצ"ל, שפותח עמו בשיחה... "האם אתה משוחח מדי פעם עם יעקב יוסף בן גיטל?". שואל אותו הרבי. ואכן כשבועיים קודם לכן התעדכן הרב קאפ במספרו המועדון של הרב ביסטריצער.

אחרי שהשיב בחיוב אמר לו הרבי על יעקב יוסף בן גיטל: "אני לא שוכח אותך... וסימן יהא לך שהחלום הזה הוא אמת, שתבדוק בספר התורה שהוא תרם על שמי, ותמצא שהושטו הנקודות שצריכות להיות כתובות על המילה 'ואהרן' בפסוק 'אשר פקד משה ואהרן'".

הרב קאפ התעורר בבהלה, ותיפעם רוחו. החלום היה מאוד מוחשי ונראה אמת, אבל הרי 'חלומות שווא ידברון'... הוא החליט שלא לעשות מזה עניין והמשיך בשגרת חייו כאילו לא אירע דבר, אבל ככל שעברו השעות החל לבו נוקפו, והוא הרגיש שהוא לא יכול להיות רגוע כשייתכן שבבית המדרש בבית שמש מונח ספר תורה בארון הקודש, כשהוא מחוסר ניקוד...

"הרב קאפ שביקש מאוד להצניע את ענין החלום ניצל את יחסי הקרבה שלו עם בן דודו הרבי מלעלוב, והחליט להתקשר אליו ולבקש ממנו... אם יואיל הרבי לשלוח ולבדוק אם חסרות נקודות על המילה 'ואהרן'..."

"הרבי שמע את הבקשה החרגה והתפלא מאוד: "הרי כתבת למעלה מעשרה ספרי תורה", אמר לו הרבי, "בכל ספר יש עשר תיבות שצריכות להיות נקודות למעלה, אולי תסביר לי למה אתה חושש דווקא למילה הספציפית הזאת בספר התורה הזה?"

ביקש הרבי מהגה"ח רבי משה בצלאל אלתר, המשמש כגבאי המחלק את העליות במניין בו הוא מתפלל, שלא יכבד אותו בעלייה, אבל מצד שני הרבי לא אמר דבר לגבי אחרים, ואפשר להוציא את הספר מהארון.

כאן עדכנתי את הרב גרין שהחסר כבר הושלם והטעות תוקנה, ספר התורה אינו חסר דבר ברוך ה', ואפשר לקרוא בו ללא חשש. מאוחר יותר התברר לנו שהרבי לא רצה לעלות לתורה מאחר והסופר לא עדכן אותו שהוא תיקן את הטעון תיקון, בשל השעה המאוחרת שבה ביצע את התיקון.

הסיפור נשאר תלוי באוויר. מהיכן ידע האדמו"ר שיש לבדוק את הספר. איך זה שהוא ירד מהבית עם חומש פתוח בפסוק הנכון, עם 'מראה מקום' ברור וגלוי, וידע מראש שיש טעות בספר התורה? האם היה זה גילוי של רוח הקודש? אולי איזה חלום מעניין? ואולי אנחנו סתם 'חסידים שוטים' שמחפשים מופתים, ובסך הכל מישוהו סיפור לרבי שהוא קיבל עלייה ב'חמישי' בפרשת 'במדבר', ורק עכשיו הוא נזכר שבעצם הוא שם לב שחסרות הנקודות על 'ואהרן', והרבי נבהל ומיהר לבדוק את העניין???

שאלה בלתי פתורה...

ותיפעם רוחו

"כעבור שעות אחדות, כבר התגלה הסוד... אבל מאחר והדברים עברו מפה לאוזן, הם השתבשו בדרך לפרסומם, ועל כן פניתי אל הגה"ח רבי מרדכי גלבשטיין שליט"א, מייסד ומנהל תלמוד התורה 'בני משה' לעלוב בבני ברק, ואיש אמונם של אדמו"רי בית לעלוב זה שלושה דורות, שסיפר לי את החלק החסר, כפי ששמע בעצמו מכל הנוגעים בדבר, הן מהרבי שליט"א בעצמו, הן מהסופר הרה"צ רבי יוסף קאפ והן מהנגיד הרב יעקב ביסטריצער וכן מרב קהילת ברעזיף בבני ברק הרה"צ רבי נחמן רוטנר-וייס.

"ביום חמישי בלילה לפי שעון קנדה", מספר הרב גלבשטיין, "בשעות הבוקר של יום שישי פרשת 'קרח' לפי שעון ישראל, התמוטט הנגיד הרבני הרב יעקב ביסטריצער, שתרם את ספר התורה המדובר. הוא לקה בליבו והובהל לבית החולים כשמצבו בכי רע. הרופאים נאלצו להרדים ולהנשים אותו, והידיעה על כך הגיע במהירות לאוזניו של הרה"צ רבי נחמן רוטנר-וייס, רב קהילת ברעזיף בבני ברק, שהרב ביסטריצער מקורב אליו מאוד. הרב רוטנר-וייס מיהר לעדכן בכך את כ"ק מרן אדמו"ר מלעלוב שליט"א, כדי שיעתיר בתפילה עבור הנגיד טוב הלב, שתתם את ספר התורה המדובר, נוסף על ספר תורה אחר שתתם שנים קודם לכן עוד בחיי חיותו של כ"ק מרן אדמו"ר זצ"ל.

"הרב רוטנר-וייס ביקש מבני משפחת ביסטריצער שיעדכנו אותו באופן מיידי על כל התפתחות במצבו של אביהם הנגיד, ואם תהיה הטבה לאחר שתיכנס השבת בארץ הקודש, כשבקנדה עדיין לא נכנסה השבת, הוא מבקש בכל פה שישלחו הודעה באימייל, על מנת שיוכל להתעדכן בבשורה המשמחת מיד עם צאת השבת בארץ ולא יצטרך להמתין שעות מורטות עצבים עד לצאת השבת גם בקנדה..."

לא קלה, וההודעה המיוחדת שקיבל משמי מרום נוסכת בו כח וחיזוק גדול מאוד.

"לאחר מכן סיפר הרב ביסטריצער את הסיפור לילדיו, ומיהר לעדכן את הרב נחמן רוטנר וייס, והוא סיפר לי, כך שאני ידעתי על המקרה זמן קצר אחרי שהסופר סיפר זאת לנגיד.

"תיארת לי לעצמי שהרבי שליט"א עדיין לא עודכן בפרטים, מיהרתי להתקשר אליו לספר לו ופתחתי בשיחה על הניקוד החסר על המילה 'ואהרן'. הרבי השיב לי שהוא מנוע מלדבר על זה משום שהוא ב'בל תאמר', כי הרב קאפ ביקש ממנו שלא יספר על כך... אמרתי לרבי, שאני איני ב'בל תאמר', מי שסיפר לי את הסיפור לא ביקש ממני שלא לספר הלאה ולכן אני יכול לומר לו שהיה כאן גם חלום בו התגלה הרבי זצ"ל לסופר הרב קאפ, וכל פרטי המעשה.

"אמר לי הרבי: 'תמיד הערכת את הרב יוסף קאפ, ועכשיו אני מעריך אותו עוד יותר, אם הוא זכה לכזה חלום'."

"במקביל החל הסיפור להתפרסם מאוד, הרבי התקשר תוך כדי לסופר הרב קאפ, וחקר אותו על כל פרטי הסיפור לאורך ולרוחב, ושאל אותו מדוע אינו רוצה לספר את פרטי הסיפור, הרי יש כאן לימוד גדול של אמונת צדיקים, וחשוב שהציבור ידע מזה. אבל הרב קאפ הוא איש צנוע ועניו, והדבר האחרון שהוא רוצה זה להיות מפורסם, המשיך להסס בעניין, עד שממילא יצא הסיפור משליטה והתפרסם ברבים בקול רעש גדול.

"בהמשך שוחחתי בעצמי עם הרב קאפ שסיפר לי שוב את כל פרטי החלום ואמר לי שהוא הרגיש בחוש את המשמעות של 'צדיקים במיתתם קרויים חיים', כי הוא הרגיש שהוא מדבר עם אדם חי שנמצא לפניו ומדבר עמו כאחד האדם ולא כאורח מעולם האמת.

"בתוך כך המשיך מצבו של הנגיד הרב ביסטריצער להשתפר, ובחסדי שמים הוא כבר יצא מכלל סכנה ושחרר מהאשפוז לביתו, שם הוא משתקם מהאירוע הטראומתי, כשהוא מחוזק עד מאוד מהמסר המיוחד שקיבל מהרבי זצ"ל שחיבב אותו כל כך, ושבנו היה דבוק בכל נימי נפשו".

והחי יתן אל לבו

לסיכום הדברים, מבקש הרב גלבשטיין לחדד כמה נקודות חשובות שעולות מהסיפור המופלא, מעבר לכך שהוא מחזק את אמונת הצדיקים כמובן.

"אמר לי יהודי מבוגר, מיוחס מאוד, שאנחנו חיים בדור של הסתרה אבל מדי פעם הקב"ה מעניק לנו רגע של גילוי מיוחד שמעבר להסתרה, יש עוד עולם, ואפשר לראות אותו בחוש ברגעים מזומנים. הסיפור הזה העניק לנו את אחד מאותם רגעים נדירים, ולכן אנחנו חייבים לעצור וללמוד ממנו משהו.

"אז קודם כל ידוע לי על כך שבעקבות הסיפור הזה, במקומות רבים התעוררו לבדוק את ספרי התורה, במיוחד לנושא הזה של הנקודות, כי המחשבים בעבר לא ידעו לזהות את חסרונן של הנקודות. היום יש כבר תוכנות יותר משוכללות, אבל רוב ספרי התורה הקיימים

"הרב קאפ לא רצה לומר מהיכן התעורר החשש, האפשרות שמדובר בחלום שווא עדיין סבירה מאוד, והוא אינו רוצה להפוך את עצמו ללעג וקלס. הוא גם ביקש מהרבי בכל פה שלא יספר לאיש, אבל לא רצה לגלות לרבי מדוע הוא מבקש את הבקשה החריגה.

"הרבי לא התייחס בתחילה, אבל הרב קאפ התקשר שוב ושוב, והרבי שמכיר אותו ומעריך אותו הבין שיש דברים בגו. הוא דפדף בחומש, איתר את הפסוק המדובר, וירד עם החומש לבית המדרש בבקשה שיפתחו את ארון הקודש, בדק ומצא שאכן נכונים דברי הסופר, עלה הביתה והתקשר להודיע לו שצדקו דבריו ושצריך לתקן את ספר התורה.

"הרבי ביקש לדעת מהיכן ידע הרב קאפ על חסרונן של הנקודות, והרב קאפ השיב בקצרה שהיה לו חלום, סתם ולא פירש, והרבי שראה שהנושא מאוד רגיש אצלו לא המשיך לחקור, כשגם אצלו נותר הדבר בגדר תעלומה.

"במקביל, פנה הרבי לעיון מהיר ומעמיק בדבר ההלכה שבא לידיו, כיצד יש לנהוג במקרה כזה. הוא החל לעיין בשולחן ערוך ובנושאי כליו ומצא שכתוב בט"ז שאין זה מעכב את כשרותו של ספר התורה, מאחר וזאת לא הלכה למשה מסיני אלא תקנת עזרא, ולכן כל הקריאות שקראו בספר הזה היו כשרות ומהודרות, אבל בפוסקים מובא שאם חסר ניקוד בספר תורה, ויש במקום ספר אחר כשר, עדיף להוציא את הספר שבו לא חסרות ניקוד לקריאה, עד שיתקנו את הספר הנקוד.

"עם זאת, הרבי חשש שאם למחרת הוא יורה להוציא את ספר התורה הישן, יגרום הדבר להוצאת לעז על ספר התורה שנכתב על ידי הרב קאפ, ויחשבו שנפל בו פסול חלילה, דבר שיגרום חלישות הדעת לסופר עצמו שבכלל מבקש מאוד שאיש לא ידע מכך...

"בדק הרבי עם אחד הפוסקים שהכריע שבכזה מקרה יש להוציא את הספר של הרב קאפ, למרות שהוא אינו נקוד ועל אף שבארון הקודש יש ספר אחר שכן נקוד. במקביל ביקש הרבי מהסופר הרב קאפ שיזדרז עם תיקון הספר, מה שהוא אכן עשה".

צדיקים קרויים חיים

"הסופר הרב קאפ, כשראה שאכן אמת נכון היה חלומו, פנה להתקשר ל'יעקב יוסף בן גיטל', ולספר לו את אשר אירע, כדי שיידע שהרבי מלעלוב זכר צדיק לברכה אמר שהוא לא שכח אותו..."

"מאחר והרב קאפ לא סיפר לרבי מלעלוב שליט"א מה היו פרטי החלום ובשיחתו עם הרבי לא עלה בכלל שמו של הרב ביסטריצער, לא ראה הרבי צורך לשתף אותו במה שהוא עצמו ידע, על כך שמצבו הרפואי של הרב ביסטריצער בכי רע, ועד לרגע זה הרב קאפ לא ידע על כך דבר וחצי דבר.

"הוא התקשר לרב ביסטריצער שלא ענה לטלפון כי היה בעיצומו של טיפול רפואי, לאחר מכן התקשר שוב ושוב, עד שהרב ביסטריצער ענה לו, וכששמע את הדבר נפעם עד מאוד ואמר לו שהוא היה בסכנה גדולה, וגם כעת הוא עוד זקוק לעבור ניתוח וצפויה לו החלמה

נבדקו קודם לכן. מזה גם, שהמגיחים עסוקים כל כך בצורת האותיות ובמרווחים בין המילים וכדו', שלא פעם הם שוכחים לשים לב לנקודות.

"אני באופן אישי יודע על כמה וכמה ספרי תורה שבהם מצאו שחסרות נקודות בעקבות המקרה הזה, ברובם היו חסרות נקודות ביותר מתיבה אחת, ובסך הכל ידוע לי על כ-50 מקומות שהיו צריכים להיות מנוקדים בכל הספרים האלו יחד ולא נוקדו. באחד המקומות מצאו שכן היה מנוקד, אבל לא היה מספר הנקודות הנכון, והן לא הוצבו על האותיות הנכונות. את כל המקרים האלו שמעתי וביררתי מכילי ראשון שוחחתי עם גבאים של בתי מדרש ואנשים שבדקו בעצמם.

"בנוסף, אין זה דבר של מה בכך שהסיפור אירע דווקא עם ספר תורה, כי כל מי שקצת הסתופף בצילו של הרבי זצ"ל ידע והרגיש באיזו חרדת קודש הוא היה מתייחס לספרי תורה. כל העמידה שלו ליד ספר תורה הייתה אחרת לגמרי, והוא מאוד מאוד דקדק בהלכות ספר תורה.

"לרבי זצ"ל גם היה ספר תורה קטן, שהיה מיוחס לזקנו הרה"ק רבי משה מלעלוב זיע"א, בתקופות שבהן לא היה לו בית כנסת מסודר בצפת, הוא היה מתפלל בבית כנסת ספרדי, ובשבתות היו באים בחורים מבני ברק וירושלים להשלים לו מניין, ולכן הרבי היה נוסע לצפת עם ספר התורה ומחזיר אותו איתו כשבא לבני ברק. הוא ביקש שיבנו לו ארון קודש מיוחד, כדי שבזמן הנסיעה הוא יוכל להניח את הספר בעמידה ולא בשכיבה, ושיהיה בדרך של כבוד כראוי לספר תורה.

"כמוכן ידוע ומפורסם מה שהיה מקפיד מאוד בעניין של הדיבור בבית הכנסת בשעת התפילה וקריאת התורה, הרבי זצ"ל קידש

מלחמה נגד התופעה הזאת ואכן ראה ברכה רבה בעמלו ובמקומות רבים מקפידים מאוד בעניין בזכותו. עד עצם היום הזה מגיעים כל הזמן סיפורי מופת וישועה שראו אנשים שהגיעו לציונו הקדוש בהר הזיתים, וקיבלו על עצמם שלא לדבר בשעת התפילה וקריאת התורה, ואכן זכו לישועות למעלה מדרך הטבע, כפי שהבטיח בחייו לכל מי שיקבל על עצמו שלא לדבר בשעת התפילה, שימלא ה' משאלותיו. "אני רק אציין לסיים, ששמעתי משני אברכים טובנה מעניינת שהם למדו מהסיפור המופלא הזה, שממנו אנחנו יכולים ללמוד שוב את העניין שספר תורה שחסרה בו אפילו נקודה אחת קטנה, הוא כבר לא ספר תורה מושלם, עד שצדיק מעולם האמת טורח לבוא לעולם הזה ולדאוג לתיקונו. וכן כל אחד, צריך לשאוף לשלמות ולא לוותר אפילו על נקודה אחת קטנה בהנהגתו ובתורתו".

המשך מעמוד 7 | מרן הגרא"ל שטיינמן זצוק"ל

ירושלים והעיתון בידך קורא במתח רב, ולפתע צועק לעבר בני הבית: שמעתם? בתאילנד רכבת עם אלף נוסעים נתקלה ברכבת עם שש מאות נוסעים, וכוחות ההצלה לא יודעים כיצד לסייע ל-50 תאילנדים שנפלו אתמול לנהר, מדוע אין להם שם בתאילנד שכל בקדקודם לסלול כבישים רחבים יותר ליד פסי הרכבות?! איך הם נתנו לתאונה כזו לקרות - אהה אלוקים!

ובני הבית לא מבינים מה כל זה קשור לארוחת הבוקר שכבר מוכנה לך על השולחן, מה כל הבלגן במרחקים מעניין אותך?! וגם אם קרה משהו כאן קרוב, בחדרי עיריית ירושלים או בעיריית דימונה, מה כל זה מטריד את מנוחתך בשעות הבוקר הראשונות?! והחברותא לפתע מצלצל: מדוע אתה מאחר היום...?

(מתוך הספר 'חכימא דיהודאי')

המשך מעמוד 19 | הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

השיב לו הרב שטיינמן בלחש, באופן שלא יישמע לאחרים: "אבל לפני כמה דקות דיברתם פה לשון הרע!..." אירע פעם שסכום כסף גדול נעלם מביתו של מרן הרב שטיינמן, ועלתה ההשערה כי נכנסו גנבים הביתה ונטלו את החפץ בקניין גזילה. כששמע ראש הישיבה את ההשערה הזאת, הגיב ואמר כי הוא אינו אוהב את המילה 'גנבים': "אמור - מישהו בא ולקח" - תיקן

את איש שיחו. הוא מאוד הקפיד לא להוציא מהפה שום מילה מגונה או עם משמעות שלילית. הוא היה רגיל לומר לאור דברי ה'חפץ חיים' שהבאנו: "כל דיבור רע שיוצא מהפה מוריד מערך הפה, ומפחית מקדושתו - ומי יודע כמה לימוד תורה אדם מפסיד בגלל זה!"

(מתוך הספר 'אוצרותיהם אמלא')

זאת מידו אלא הוא מעצמו בא והציע. ומכאן רואים גם, שהישועה הבאה על ידי תפילה אינה מפסקת לעולם, וכי יש לזה המשך...

תפילה בצער

כעין זה שמעתי מעשה על יהודי אחד שהיה מתפרנס מייצור יין ביקב קטן שהקים, ויהי היום הוצע שידוך מצוין עבור אחד מילדיו, והתרוצו הצדדים וכבר היה הכל מוכן לקראת לחיצת היד בין המחוטנים ושתיית הלחיים, אבל רק בעיה אחת נותרה, כשהמחותן שכנגד רצה ששני הצדדים יתחייבו על סכום גבוה יותר, ואותו יהודי שעסק בייצור יין חשש להתחייב על סכומים שאין בידו, והיה ליבו נישבר מאוד בקרבו, על כן החליט לגשת לקברי הצדיקים ולהתפלל לפני היושב במרומים, ואכן הלך לכמה קברי צדיקים והתפלל, ובהגיע לקברו של צדיק אחד התעורר בתפילה עצומה מעמקי הלב, ובאותו היום הגיע יהודי אחד אליו, ואמר לו שהוא מקים עסק חדש לממכר משקאות, ושמע שהיין שהוא מייצר הינו משובח מאוד, על כן הוא רוצה לקנות אצלו יין בכמות גדולה לשנה הבאה, ונתן לו באותו המעמד מקדמה של 36 אלף דולרים, ועוד התחייבות לתשלום של סכום גדול עוד יותר לכשיספק לו את הסחורה.

עשה אותו יהודי חשבון והגיע למסקנה שאכן שמע ה' את תפילתו וכעת הוא יכול לסגור את השידוך בשעה טובה ומוצלחת, וגם להתחייב בלי נדר על סכום גדול יותר ממה שחשב שיוכל להתחייב. לתומו תלה את הזכות בזכותו של אותו צדיק שעל ציונו התפלל מעמקי הלב, ולימים כשעמד לשדך ילד נוסף מילדיו, החליט לגשת לאותו המקום ולהתפלל, וקיווה שבזכות אותו צדיק יזכה שוב לאיזו עסקה מכובדת שתרפד את כיסו בסכומים הגונים ותאפשר לו להתחייב על סכום גדול יותר להשאת בנו. אלא שהפעם לא פעלה תפילתו כמצופה, ואיש לא הגיע אליו כדי להציע לו עסקה או להעניק לו מקדמה כספית על עסקאות עתידיות.

וכי תשש כוחו של אותו צדיק חס ושלום? וכי הסגולה עובדת רק פעם אחת? חלילה וחלילה. אלא שבפעם הראשונה הוא היה זקוק לכסף עד מאוד, וכל השידוך היה תלוי בזה, ועל כן התפלל מקירות ליבו וגם נענה לאלתר. לעומת זאת בפעם השנייה לא הייתה התפילה מתוך זעקה פנימית עמוקה כל כך, ועל כן לא הוחשה ישועתו כפי שקיווה. ולכן, עצה טובה למי שרוצה שתתקבל תפילתו, לחשוב הדיבור קודם שיוציאו מפיו, להכין את הלב ולהעמיק קודם במחשבה מה אני צריך, מה חסר לי, עד כמה זה חסר לי, לחזק את הרצון ותחושת הצורך והחסר, ואז לפתוח את פיו בתפילה ובתחנונים, והתפילה שתבוא מעומק הלב תפעל ישועות בסייעתא דשמיא, כמו ששמעתי אומרים שתפילה היא כמו חץ הנורה מקשת, שככל שמותח את החץ לאחור בעת שהוא דורך את קשתו, כך יגיע החץ רחוק יותר לכששתחרר, כך גם בתפילה ככל שהיא באה ממקום עמוק יותר בליבו של האדם, כך היא מפלחת את כל הרקיעים ובוקעת לה דרך לשמי גבוהים ומגיע למקום גבוה יותר.

(מעובד מתוך שיחה מיוחדת של כ"ק האדמו"ר שליט"א)

אותה שנה, כבר נסגר השידוך בשעה טובה ומוצלחת. הרי לנו כוחה של תפילה אמיתית מעמקי הלב. האבא שפך את ליבו וזעק אל ה' בכל כוח כוונתו, ומיד זכה להארה נפלאה משמים, כשהבחור המיועד לבתו רץ אחריו ונקש על חלון מכוניתו!

מטרה בפני עצמה

וזאת יש לשים על לב, שהתפילה אינה רק אמצעי להשגת המטרות ולמילוי הצרכים והשאפות של האדם, ומי שאינו צריך דבר, אינו צריך להתפלל כי הוא 'מסודר' וכביכול לא חסר לו כלום. חלילה מלומר זאת, אדרבה, ההיפך הוא הנכון, הסיבה שהקב"ה מחסיר מאתנו דברים, היא בגלל שהוא מתאוה לשמוע את תפילותינו כמו שאמרנו חז"ל מפני מה היו האימהות עקרות? מפני שהקב"ה מתאוה לתפילתן של צדיקים ולכן החסיר מהן את הדבר שהן רצו יותר מכל, ילדים, וכך היו מתפללות מעומק הלב.

מצינו אם כן שהתפילה מעומק הלב, גם שלא בעת ההצטרכות והרצון למלא את החסר, היא כסגולה נפלאה שלא יחסר לנו דבר, כי אם הקב"ה יראה שאנו משתפכים בתפילה לפניו בכל עת, לא יהיה לו צורך כביכול לקחת מאתנו את ההצטרכויות שלנו, ולגרום לנו להתפלל אליו בכל כוחנו. אמנם עבודה קשה עד מאוד היא, להתפלל מקירות הלב בשעה שאין שום צורך מיוחד המונח על הכף, כי טבע האדם שהוא אינו מגיע לסערת הנפש ולהמיית הלב אלא אם חסר לו דבר מה. וכבר אמר אחד מהצדיקים: "מעולם לא קינאתי באיש, פרט לאדם אחד שהיה מוריד דמעות בתפילת מנחה רגילה של ימות החול".

ובידי הווא עובדא, שפעם בא אלי סוחר עשיר אחד בבקשה שאתפלל עבורו, שיצליח באיזה עסק, והתחייב שאם תהיה לו הצלחה באותו עסק, הוא יפקיד בידי סכום גדול מאוד מרווחיו, לצורכי ציבור ולענייני צדקה. ואכן קיבלתי על עצמי להתפלל עבורו כפי שביקש, אבל כאשר התחלתי להרבות בתפילה הרגשתי שליבי בל עימי, ואין תפילתי שגורה בפי, כי באותה עת לא חסר לי דבר ולא היה זה בערב יום טוב וכדו' שאז יש לחלק סכומים גדולים וצריכים לגייס כספים, והגם שכל כסף לצדקה אינו הולך ריקם ותמיד אפשר לעשות עמו גדולות ונצורות, אבל לא הייתה לי בזאת הפעם ההרגשה שאני זקוק לו מעמקי הלב, ומאחר וראיתי שאיני מצליח לעמוד בהסכם פניתי לאותו סוחר וביקשתי לבטל את התנאי שעשינו בינינו. סופו של המעשה היה שמיהר האיש לתת את הסכום שהתחייב עוד לפני שהצליח בעסקיו, ובזכות אותה צדקה זכה להצלחה מעל המשוער ב"ה.

לעומת זה, אספר מעשה אחר שאירע עמי שפעם לפני החגים, הייתה בביתי דחקות גדולה מאוד, והתפללתי אל ה' בכל לב שיפתח לנו שערי פרנסה טובה, ובאותה עת שהתפללתי מתוך הרגשת חיסרון וצורך, אכן הייתה התפילה מקירות הלב ובאותו היום, בדרך לא דרך, ראה מישהו את אחד מבניי באיזה מקום, ושאלו: בחור, האם למדת כבר הסוגיא של תקפו כהן? ובלי אומר ודברים נתן לו שלוש מאות דולר... ומאז אותו יהודי עוזר לנו רבות בכל העניינים בלי שביקשנו

כשנוהגים לפי ההלכה - לא מפסידים

סיפר לי בנו הגרמ"ד: "כשעזבנו את ווילנה בדרכנו לאודסה, הגיע יהודי לביתנו ולקח את המזוודות, על מנת להטעינן על הרכבת. המזוודות הרבות עוררו את חשדה של המשטרה הרוסית, והשוטרים עצרו אותי בחשד שהוא סוחר בשוק השחור. הוא סיפר להם כי המטען שייך לרב מבריסק, וביקש שאבא יבוא מיד לתחנת המשטרה כדי לאמת את דבריו. על אף שנשאר רק זמן מועט עד למועד צאת הרכבת, מיהר אבא לתחנת המשטרה כדי להציל את היהודי מהחשדות נגדו. אנחנו הלכנו בינתיים לתחנת הרכבת, וחיכינו לבואו של אבא. היינו שרויים בפחד. לא ידענו מה קרה לאבא - האם במשטרה הרוסית החליטו להכניסו למאסר? וגם אם לא, היה חשש שמא נפסיד את הרכבת, ואז תתבטל כל תכנית הנסיעה לארץ ישראל. הדקות עברו כשאנחנו במתח עצום, נותרו 15 דקות בלבד, 10 דקות, 5 דקות - ואבא עדיין לא הגיע...

ברגע האחרון הגיע אבא בריצה, שלא כדרכו, כשהוא סוחב עמו גם את המזוודות, דבר שהיה מעל לכוחותיו. לאחר שהתיישב על מקומו ברכבת אמר לנו: "על פי ההלכה הייתי חייב להציל את היהודי שעשה לנו טובה. ואם עושים על פי ההלכה, לא מפסידים. לא זו בלבד שלא איחרנו לרכבת - גם את המזוודות לא הפסדנו".

רגיעה מופלאה זו נעלמה בהמשך הנסיעה, כאשר מרן שם לב שהרכבת מפגרת מעט מקצב הנסיעה המתוכנן, והיה חשש שעקב פיגור זה תגיע לאודסה לאחר כניסת השבת. מני אז, היה מרן נתון בחרדה עצומה משך כל זמן הנסיעה, עד שבדרך נס הגיעה הרכבת ליעדה דקות ספורות לפני כניסת השבת. כאן המקום לציין שוב את המיזוג הנדיר של רגיעה ושלווה במילי דעלמא, יחד עם החרדה הגדולה במילי דשמיא.

(מתוך הספר 'במחיצתם')

כיצד נהג מרן, כאשר נקלע למצב זה? איש בלייעל זיף את חתימתו של מרן, והעביר לרשותו בית דירות גדול בעיר וורשא שהיה שייך למרן, ובכך נישל אותו מכל הרכוש שקיבל מחותנו. אך מרן נשאר רגוע ושליו. לאחר ששקל את העניין בדעתו, העדיף מרן את השתיקה, ולא תבע את בעל דינו, משום שלא רצה למסור אותו למשטרה. האם ניתן לתאר שלוות נפש גדולה מזו?

במנוסת הרב

בזמן המלחמה ברח מרן עם משפחתו מוורשא לוילנה, ובמשך שלושה ימים היו בסכנה גדולה, מרן קיבל על עצמו אז לעשות כדברי הגר"ח מוולוז'ין בנפש החיים (שער ג' פי"ב) שכתב שמי שאינו מסיח דעתו מהמחשבה ש"אין עוד מלבדו", אין לשום בריה בעולם יכולת להרע לו. למרות המצב המסוכן והפחד התמידי בו היו נתונים, היה מרן דבוק במחשבה זו במשך כל זמן הנסיעה, כפי שאספר בהמשך.

בהגיע זמן התפילה, ביקש מרן שיעצרו את העגלות, כדי שיוכל לרדת ולהתפלל בעמידה כדת וכדין, כיוון שקשה לו לכוון כראוי בנסיעה. מרן ירד והתפלל, בעוד ששאר הנוסעים בעגלות השמיעו טרוניות על הרב שמעכב את הנסיעה בשעת הסכנה... מרן אמר, כי מצדו אפשר להמשיך, והוא ייסע אחריהם, אך כמובן חיכו לו מפני כבודו.

כאשר הגיעו לעיר, מצאו אותה ריקה מיהודים. חיילים גרמניים שטפו את החובות העיר, ורק בדרך נס לא השגיחו בעגלה בה נסע מרן. גויה שהבחינה בעגלת הנוסעים היהודים, צעקה להם לברוח במהירות מן העיר, כי הגרמנים כבר אספו את כל יהודי העיר ולקחו אותם.

כל הנוסעים הביעו את התפעלותם מה'רוח הקודש' של מרן, אך מרן אמר: "אין כאן מופת, אלא הגיון פשוט: חשבת, מה יש לנו למהר, כאן אנו בסכנה וגם שם אנו בסכנה, ואם כן אין סיבה שלא אתפלל כראוי... מי שמתנהג על פי ההלכה, מתקיימים בו דברי חז"ל (דברים רבה ד, ה): 'אין אדם שומע לי ומפסיד'".

המשך מעמוד 10 | הגאון רבי בן ציון פלמן זצוק"ל

הוא בינו לבין עצמו התנזר ממוצרי תנובה. היה קשה לו. עד שהרבנית הבחינה בכך. וכך גם במקרה זה ראה מה שראה את הקומה במגדל המחללת שבת, וכאב בתוכו.

והנה, בימי חמישי מידי שבוע היה לר' בן ציון שיעור קבוע נוסף בתל אביב ברחוב בריד'צ'בסקי.

באחת הנסיעות הוא אמר לפתע לנהג שהסיעו: אתה רואה את 'מגדל המשרדים' הזה (לא רחוק מבית החולים איכילוב)? אני חולף כאן כל שבת בדרך לשיעור, וכבר כמה שבתות שאני מבחין שהם עובדים למעלה בשבת. אינני מבין כיצד הם מעיזים לעבוד בשבת, הרי כתוב בגמרא בשבת דף קי"ט ע"ב שבמקום שמחללים שבת האור שולטת, וכי אינם מפחדים!?

"המשכנו בנסיעה" סיפר בעל המעשה, הרב הגאון ר' יהודה לרר,

"ואז הוא הקריא נרגשות בעל פה את הלשון של ה'מדרש הגדול' על הפסוק 'לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת': 'אמר הקב"ה אל תגרמו להדלקת אש במושבותיכם. שאם אין אתם משמרים את השבת כראוי, אני מדליק בכם את האש. כדאמר רב חונה אמר רב אין הדליקה מצויה בשבת, אלא בחצר שמחללין בה שבת'. - סיים הגרב"צ את דבריו.

"לא עברו אלא כמה ימים בודדים, ופרצה במגדל שריפת ענק ובנס הצליחו למלט את האנשים שהיו בבניין, האש כילתה כמה משרדים", כה סיפר רבי יהודה לרר וסיפר בנו של רבי יהודה: "בכל פעם כאשר נסענו סמוך לאותו מגדל, אבא זצ"ל היה עוצר את רכבו, ומספר לנו את הסיפור הזה, בהתרגשות".

(מתוך הספר 'ללא שם')

סיכום שבועי ב'דף יומי בהלכה'

◆ האם צריך לצבוע צידן הפנימי של רצועות התפילין?

◆ מה דינם של 'פְּתִי' תפילין שנוצר בהם נקב?

◆ מה הן 'תפילין של רש"י' ו'תפילין של רבנו תם'?

מהלכות רצועות התפילין

- את רצועות התפילין יש לעשות מעורות של בעלי חיים טהורים. ואף בנוגע לצבע השחור שבו צובעים את הרצועות, יש להחמיר שיהיה עשוי מדבר המותר באכילה.
- בנוגע לעיבוד העור ל'פְּתִי' התפילין, נחלקו הראשונים אם הוא חובה; אבל בנוגע לרצועות התפילין - לכל הדעות חובה לעשותן דווקא מעור מעובד, הלכה למשה מסיני.
- הלכה למשה מסיני, שרצועות התפילין תהיינה צבועות בשחור. ולכתחילה יש לצובען במספר שכבות, כדי שתהיינה "שחורות כעורב". אך בדיעבד, די בצבע שחור שאינו כה כהה.
- לדעת הרמב"ם, יש לצבוע גם את צידן הפנימי של רצועות התפילין, ואין הלכה כן. ולענין שני הצדדים של עובי הרצועה - יש שכתב שצריך להשחירם, ויש חולקים.
- בנוגע לאורך הנדרש לכשרות רצועת התפילין של ראש, נחלקו הפוסקים: לדעת השולחן ערוך ואחרונים רבים - די בהיקף הראש והקשר בלבד, וכן עיקר ההלכה. ויש מוסיפים, אורך טפח בכל אחד משני צידי הקשר. ויש מוסיפים, בצד ימין עד למול הטבור, ובצד שמאל עד למול החזה. וכן נחלקו הפוסקים בנוגע לאורך הנדרש לכשרות הרצועה של יד: לדעת השולחן ערוך - צריך שיהיה ניתן להקיף בה את הזרוע לקשירת הפִּיִת, למותחה עד לאצבעות, ולכורכה על האצבע האמצעית כנהוג. אך לדעת אחרונים רבים, מעיקר הדין, די בהיקף הזרוע במקום הקשירה.

דין תפילין שנוצר קרע ב'פְּתִי' או בתפרים

- תפילין שנוצר קרע באחת מדפנותיהן החיצוניות - פסולות. ותפילין של ראש, שיש בהן דפנות פנימיות - בין ארבעת ה'תאים' - פעמים שהן נפסלות על ידי קרעים אלו, מחשש

שהקרע יתרחב עד לדופן החיצונית. דינים אלו אמורים בנוגע לקרע שנוצר מאליו, אך יש להחמיר גם בקרע שנוצר בידי אדם. ולענין נקב - נחלקו הפוסקים אם דינו כקרע, ויש מפוסקי זמננו שכתבו על פי דברי ראשונים להחמיר בכך. אולם, בנקב זעיר שאינו נראה אלא בהתבוננות כנגד מקור אור - יש שהוכיחו מדברי המשנה ברורה שניתן להקל.

• אם נקרעו פְּתִי' התפילין שני תפרים הצמודים זה לזה - אין להניחן ללא תיקון התפרים. ואם נקרעו שלושה תפרים, אף שאינם צמודים זה לזה - אין לתקן את התפרים, אלא יש לתפור את כל הבית מחדש.

• את ייצור פְּתִי' התפילין על כל חלקיהם: ה'קציצה', ה'תְּתִי' ו'ה'מַעְבֵּרָתָא', ואותיות ה'ש' בשל ראש; וכן את תפירת הבתים וקשריהם - יש לעשות בידי ישראל גדול, לשם קדושת תפילין.

תפילין של רש"י ורבנו תם

• סדר הפרשיות בתפילין של ראש: פרשת קדש משמאל המניח, ואחריה פרשת והיה כי יביאך, ולאחריהן פרשיות שמע והיה אם שמוע. לדעת רש"י, פרשת שמע היא השלישית משמאל המניח, ואחריה פרשת והיה אם שמוע. ולדעת רבנו תם, פרשת והיה אם שמוע היא השלישית, ואחריה פרשת שמע. עיקר ההלכה כדעת רש"י, אולם, רבים נוהגים להניח גם תפילין של רבנו תם.

• לדעת האריז"ל, יש להניח את תפילין של רש"י ושל רבנו תם יחד, כאשר בתפילין של יד, יש להניח את של רש"י בצד הפונה לכתף, ואת של רבנו תם, בצד הפונה למרפק. ובתפילין של ראש - את של רש"י יש להניח בתחתית שיפוע הקודקוד, ומעליהן, את של רבנו תם.